

Ecologische Quickscan Omgevingswet Hoekelumseboslaan te Utrecht

Ecologisch Adviesbureau Viridis bv
Randweg 30
4104 AC Culemborg
T 0345 753 275
E info@bureau-iridis.nl
W www.bureau-iridis.nl
KvK 110 557 87
Btwnr NL 820598215B01
IBAN NL46 TRIO 0198 4486 00

Tekst: [REDACTED]
Veldonderzoek: [REDACTED]
Foto's: [REDACTED]

Foto voorblad: [REDACTED]

Projectnummer: 2025-034
Wijze van citeren: [REDACTED]. Ecologische Quickscan Omgevingswet Hoekelumseboslaan te Utrecht Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2025-034.

In opdracht van: Gemeente Utrecht
Contactpersoon: [REDACTED]

Datum: 12 juni 2025
Ondertekening: [REDACTED]
Paraaf: [REDACTED]

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Ecologisch Adviesbureau Viridis is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van Ecologisch Adviesbureau Viridis. De opdrachtgever vrijwaart Ecologisch Adviesbureau Viridis voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Ecologisch Adviesbureau Viridis is mede om die redenen lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij zo goed mogelijk op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij onze onderzoekskwaliteit. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

Samenvatting

Gemeente Utrecht is voornemens om woningen te laten bouwen en hiervoor voorbereidende werkzaamheden uit te voeren op drie percelen aan de Hoekelumseboslaan/Europaweg. In het kader van deze activiteit is een Ecologische Quickscan Omgevingswet uitgevoerd, waarin de aspecten soortbescherming, gebiedsbescherming en beschermde houtopstanden zijn getoetst. Een samenvatting hiervan is weergegeven in Tabel 1, 2 en 3. Niet genoemde beschermde soorten zijn wel in de Quickscan meegenomen echter konden binnen het plangebied of de invloedssfeer van de activiteit worden uitgesloten. Er is steeds aangegeven of effecten te verwachten zijn en of er vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Tabel 1 | Samenvatting gebiedsbescherming met effecten en vervolgstappen

Gebied	Bescherming	Afstand	Mogelijke Effecten?	Vervolgstappen?
Oostelijke Vechtplassen	Natura 2000	6,5 km	Ja	Stikstofberekening
Nieuwkoopse plassen en de Haeck	Natura 2000	12,5 km	Ja	Stikstofberekening
Uiterwaarden Lek	Natura 2000	12,5 km	Ja	Stikstofberekening

Tabel 2 | Samenvatting soortbescherming met aanwezigheid, effecten en vervolgstappen per soortgroep. *zie voor de precieze soorten Hoofdstuk 5.

Soort(groep)	Functie	Effecten	Verbodsartikel	Vervolgstappen
Bunzing – verblijfplaats& essentieel habitat		Ja, vernietigen verblijfplaatsen en habitat	Art. 11.54 Bal	Vergunningsaanvraag
Wezel – verblijfplaats& essentieel habitat		Ja, vernietigen verblijfplaatsen en habitat	Art. 11.54 Bal	Vergunningsaanvraag
Konijn – verblijfplaats& essentieel habitat		Ja, vernietigen verblijfplaatsen en habitat	Art. 11.54 Bal	Vergunningsaanvraag + onderzoek locatie hoofdburcht
Haas – verblijfplaats& essentieel habitat		Ja, vernietigen verblijfplaatsen en habitat	Art. 11.54 Bal	Vergunningsaanvraag
Boombewonende vleermuizen*-verblijfplaats		Ja, vernietigen verblijfplaats	Art. 11.46 Bal	Nader onderzoek
Boerenwaluw – nestlocatie		Ja, vernietigen nestlocaties	Art.11.37 Bal	Vergunningsaanvraag
Algemene broedvogels		Ja, mogelijk vernielen van nest	Art.11.37 Bal	Werken buiten broedseizoen
Rugstreeppad – landhabitat		Ja, doden/aantasten van dieren	Art. 11.46 Bal	Preventieve maatregelen
Teunisbloempijlstaart – voortplantingshabitat		Ja, doden eitjes, rupsen en poppen	Art. 11.46 Bal	Nader onderzoek
Rode-Lijstsoorten Habitatrichtlijn bijlage II & V		Ja	Specifieke zorgplicht (Art. 11.27 Bal)	Mitigerende maatregelen

Tabel 3 | Samenvatting beschermde houtopstanden met vervolgstappen

Houtopstanden	Aanwezig?	Bescherming	Verbodsartikel	Vervolgstappen?
Houtopstanden	Ja	Omgevingsplan	Art. 11.111 Bal	potentieel kapmelding en herplantingsplicht

Er dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar boombewonende vleermuizen en teunisbloempijlstaart. Het uitvoeren van nader onderzoek dient plaats te vinden in specifieke periodes. Vanwege de hier relevante soorten dient nader onderzoek uitgevoerd te worden in de periode van 15 mei t/m 30 september. Ons advies is voor september contact met ons op te nemen over de uitvoering van dit nader onderzoek om voldoende onderzoekscapaciteit te garanderen.

Deze samenvatting is bedoeld om een globaal overzicht te verkrijgen van het uitgevoerde onderzoek en de daaruit verkregen resultaten. Voordat de activiteit uitgevoerd kan worden is het echter noodzakelijk om met name hoofdstuk 6 'Vervolgstappen' aandachtig door te nemen. De in dit rapport opgenomen onderzoeksresultaten hebben een geldigheidsduur van 3 jaar na uitvoering van het onderzoek, wanneer de activiteit niet binnen deze periode uitgevoerd wordt is nieuw onderzoek noodzakelijk.

Inhoud

1	Aanleiding	1	5.3.1	Effectbeoordeling vleermuizen	15
1.1	Situatie	1	5.4	Vogels	16
1.2	Beschrijving van het plangebied	1	5.4.1	Effectbeoordeling vogels	17
1.3	Probleemstelling	1	5.5	Vissen	17
1.4	Geldigheid onderzoek	2	5.6	Amfibieën	17
2	Onderzoeksmethode	6	5.6.1	Effectbeoordeling amfibieën	18
2.1	Literatuuronderzoek	6	5.7	Reptielen	18
2.2	Veldonderzoek	6	5.8	Ongewervelden	19
2.3	Effectenanalyse	6	5.8.1	Effectbeoordeling ongewervelden	19
3	Gebiedsbescherming	7	5.9	Rode Lijst en HR Bijlage II & V	19
3.1	Natura 2000-gebieden	7	5.10	Exoten	19
3.1.1	Effectbeoordeling Natura 2000	7	5.11	Utrechtse soortenlijst	19
3.1.2	Conclusie Natura 2000	8	6	Vervolgstappen	22
3.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	8	6.1	Gebiedsbescherming	22
	Conclusie NNN	8	6.2	Houtopstanden	22
4	Houtopstanden	10	6.3	Soortbescherming	22
5	Soortbescherming	11	6.3.1	Maatregelen soortbescherming	23
5.1	Vaatplanten	11	6.3.2	Natuurinclusieve maatregelen	24
5.2	Grondgebonden zoogdieren	12	6.3.3	Nader onderzoek beschermde soorten	24
5.2.1	Effectbeoordeling grondgebonden zoogdieren	14	7	Literatuurlijst	26
5.3	Vleermuizen	14		Bijlage A. Wettelijk kader	1

1 Aanleiding

1.1 Situatie

Gemeente Utrecht is voornemens om woningen te laten bouwen en hiervoor voorbereidende werkzaamheden uit te voeren op drie percelen aan de Hoekelumseboslaan/Europaweg.

Deze activiteit heeft mogelijke gevolgen voor in het wild levende dieren en planten en is daarom een flora- en fauna-activiteit. Daarbij is er ook kans op het overtreden van verbodsbepalingen met betrekking tot beschermde dieren en planten. Daarnaast kan de activiteit een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden en is dan een Natura 2000-activiteit. Ook kunnen er effecten zijn op het Natuurnetwerk Nederland en op beschermde houtopstanden.

In Bijlage A vindt u meer informatie over de Omgevingswet.

Voorafgaand aan de activiteit is een onderzoek uitgevoerd naar het mogelijke voorkomen van beschermde natuurwaarden middels een Ecologische Quickscan Omgevingswet (Quickscan). Het doel van dit onderzoek is om te onderzoeken of door de activiteit en de werkzaamheden die in dat kader worden uitgevoerd een overtreding van de Omgevingswet kan worden verwacht. En zo ja, wat de benodigde vervolgstappen zijn om de activiteit in overeenstemming met de huidige wet- en regelgeving uit te voeren?

In onderliggend rapport worden de kaders, uitvoering, resultaten en effectbeoordeling van deze toetsing beschreven.

1.2 Beschrijving van het plangebied

Perceel 1 is het grootst en bestaat uit verruigd grasland waarin een sloot aanwezig is die wordt begeleid door opgaande vegetatie. Vanwege de aanwezigheid van de sloot bevat dit perceel een vochtiger bodem wat terug is te zien in de aanwezigheid van riet en harig wilgenroosje. Harig wilgenroosje kan gebruikt worden als waardplant van teunisbloempijlstraart. In grote delen wordt de

vegetatie echter gedomineerd door braam. De bodem ligt bezaaid restanten van vermoedelijk gemaaide braam. Dit geeft de impressie dat dit suk voorheen veel meer braamstruweel bevatte dan nu, maar dat dit recent is gemaaid/gechopperd waardoor andere plantensoorten nu dominant aanwezig zijn. De zuidwestelijke grens van perceel 1 bevat daarnaast nog dicht begroeide opgaande vegetatie waarin een tekkenhoop aanwezig is. Perceel 1 bevat verreweg de meeste potentie voor natuurwaarden vanwege de diversiteit aan habitats en de aanwezigheid van rustige beschutte hoekjes.

De overige twee percelen zijn in particulier bezit en omvatten intensief beheerde tuinen die ecologisch gezien minder interessant zijn. Dit neemt overigens niet weg dat hier beschermde soorten aanwezig kunnen zijn. Perceel 2 en 3 zijn erg vergelijkbaar omdat beide bestaan uit kort gemaaid gras en dichte heggen en struiken, al verschillen de verhoudingen van deze elementen tussen de twee percelen. Perceel twee bevat daarnaast een oude paardenstal.

In Figuur 1.1 en Afbeelding 1.1 t/m 12 is een impressie weergegeven van het plangebied en de directe omgeving.

1.3 Probleemstelling

Om goed voorbereid te zijn op eventueel noodzakelijke maatregelen of vergunningsaanvraag in het kader van de Omgevingswet geeft een Ecologische Quickscan antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

Gebiedsbescherming

- Zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden te verwachten en is een Voortoets noodzakelijk?
- Zijn significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland te verwachten en is een 'Nee tenzij' toets noodzakelijk?

Soortbescherming

- Zijn in het plangebied beschermde soorten¹ en/of beschermde functies van deze soorten aanwezig of te verwachten?
- Ondervinden aanwezige beschermde soorten negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de in dat kader benodigde werkzaamheden?
- Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen middels preventieve maatregelen? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?
- Is het noodzakelijk nader onderzoek naar beschermde soorten uit te voeren?

Houtopstanden

- Worden er houtopstanden geveld waarop de regels van de Omgevingswet van toepassing zijn en is daardoor een meldings- en herplantingsplicht van toepassing?

Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de mogelijkheden om de geplande activiteit in overeenstemming met de Omgevingswet uit te voeren voor wat betreft het aspect natuur. Uiteindelijk wordt daarmee de vraag beantwoord:

- Wat zijn de benodigde vervolgstappen om de activiteit in overeenstemming met de Omgevingswet uit te voeren?

1.4 Geldigheid onderzoek

Deze Quicksan is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen (provincies) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: "Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recentier zijn". De resultaten van deze Quicksan zijn dus drie jaargeldig, tenzij er na het uitvoeren van deze Quicksan er duidelijke ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden. Indien zulke veranderingen optreden, of de termijn van drie jaar verstreken is zal de Quicksan moeten worden geactualiseerd.

Dit rapport gaat in op de effecten van de activiteit zoals beschreven in paragraaf 1.1. Wijzigingen of aanpassingen in de activiteit kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden. Soms is de precieze uitvoering van de werkzaamheden ten tijde van de Quicksan nog niet bekend en wordt daarom gewerkt met verschillende scenario's waarbij de effecten op bepaalde soorten of gebieden kunnen variëren.

---

¹ Beschermde soorten: alle onder de Omgevingswet beschermde soorten in de provincie Utrecht.

Figuur 1.1 | Overzicht plangebied.

Afbeelding 1.1 | Verruigd grasland in perceel 1

Afbeelding 1.2 | Er is bramenstruweel aanwezig in perceel 1.

Afbeelding 1.3 | Perceel 1 bevat opgaande vegetatie aan de zuidwestelijke grens.

Afbeelding 1.4 | De sloot in de perceel 1 heeft geen watervegetatie. In het water zijn wel boomwortels en dood hout aanwezig. De oevers bevatten soms riet en andere oevervegetatie

Afbeelding 1.5 | Er zijn verschillende wildwissels in perceel 1 aanwezig.

Afbeelding 1.6 | Takkenhoop van snoeiafval verborgen in de opgaande vegetatie.

Afbeelding 1.7 | In perceel 1 zijn verschillende hazenlegers aangetroffen.

Afbeelding 1.8 | Perceel 2 bevat voornamelijk kort gazon en heggen.

Afbeelding 1.9 | Oude paardenstal in perceel 2.

Afbeelding 1.10 | In de stal zijn verschillende nesten van boerenwaluw aanwezig.

Afbeelding 1.11 | Perceel 3 bevat kort gazon, heg en een grotere struik.

Afbeelding 1.12 | Direct ten oosten van perceel 3 staat een rij geknotte elzen met holtes.

2 Onderzoeksmethode

De onderzoeksvragen worden beantwoord door het doen van literatuur- en veldonderzoek. Vervolgens wordt een toetsing uitgevoerd aan de natuurgerelateerde bepalingen in de Omgevingswet. Er wordt gekeken naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden of houtopstanden. Vervolgens wordt gekeken of de voorgenomen activiteit negatieve gevolgen op deze soorten, natuurgebieden of houtopstanden veroorzaakt. Het uitvoeren van de Quickscan is gedaan door een ecologisch deskundige² die specifieke ervaring heeft met dit type onderzoeksgebied. De gebruikte onderzoeksmethoden worden hieronder beschreven.

2.1 Literatuuronderzoek

Voor het literatuuronderzoek naar beschermde gebieden, soorten en houtopstanden is o.a. gebruik gemaakt van informatiebronnen beschikbaar gesteld door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de Provinciale Omgevingsvisie. Daarnaast zijn verspreidingsgegevens uit het archief van Bureau Viridis, de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), verspreidingsatlassen en vrij beschikbare verspreidingsgegevens van soortenorganisaties gebruikt van minimaal de laatste 10 jaar binnen een straal van minimaal 3 kilometer rondom het plangebied. De gebruikte bronnen staan vermeld in hoofdstuk 7.

De resultaten van het literatuuronderzoek hebben uitgewezen welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied verwacht kunnen worden. Tijdens het veldbezoek is speciale aandacht besteed aan het mogelijke voorkomen van deze soorten. Daarnaast is ook specifiek literatuuronderzoek verricht naar het voorkomen van soorten van bijlage II en V van de Habitatrichtlijn en Rode-Lijstsoorten. Voor literatuuronderzoek naar houtopstanden is gebruik gemaakt van

bestaande digitale kaarten van de bebouwingscontour houtkap van de betreffende gemeente.

2.2 Veldonderzoek

Bureau Viridis heeft op 1 mei 2025 een veldbezoek uitgevoerd. Bij het veldbezoek is op basis van geografische ligging, terreingesteldheid en *expert judgement* beoordeeld of in en rond het plangebied beschermde natuurwaarden kunnen voorkomen of dat er voor beschermde soorten geschikt leefgebied aanwezig is. Tijdens het onderzoek is de relevante directe omgeving van het plangebied eveneens onderzocht op de potentie voor beschermde soorten. Op deze manier zijn de uitstralingseffecten van de activiteit bepaald. Naast beschermde soorten is er ook specifiek gelet op soorten van bijlage II en V van de Habitatrichtlijn, Rode-Lijstsoorten en de aanwezigheid van geschikt habitat voor te verwachten soorten van deze lijsten binnen het plangebied. Tot slot is tijdens het veldbezoek ook aandacht uitgegaan naar invasieve exoten³.

2.3 Effectenanalyse

De uit het literatuuronderzoek en veldonderzoek verkregen gegevens van beschermde soorten, beschermde gebieden en houtopstanden zijn geanalyseerd om na te gaan of er bij de uitvoering van de activiteit mogelijk verbodsbepalingen van de Omgevingswet worden overtreden. Als blijkt dat er beschermde natuurwaarden zijn die mogelijk negatieve effecten kunnen ondervinden van de plannen is dit beschreven in de voorliggende rapportage. Wanneer mogelijk worden alternatieven of maatregelen voorgesteld om negatieve effecten te voorkomen (preventie) of verzachten (mitigatie). Indien de aanwezigheid van de soorten en/of de negatieve effecten nader onderzoek behoeft, wordt dit aangegeven in de toetsing.

² Zoals bedoeld in Art. 7.197j lid 2a van de Or, d.w.z. een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring, die ecologisch advies versterkt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van situaties, habitats en soorten.

³ Invasieve exoten zijn uitheemse soorten die schadelijk zijn voor inheemse natuur. Dit betreffen zowel soorten die opgenomen zijn in de EU-exotenverordening (Unielijst) als andere invasieve soorten zoals Japanse duizendknoop en watercrassula.

3 Gebiedsbescherming

In dit hoofdstuk wordt bescherming van gebieden – namelijk, Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland – welke voor een initiatiefnemer van belang is behandeld. Bescherming van deze gebieden is geregeld in de Omgevingswet, echter zijn Natura 2000-gebieden vanuit het Rijk vastgesteld en NNN door de provincie in de Provinciale Structuurvisie.

Naast de gebiedsbescherming geldt ook een algemene zorgverplichting (artikel 1.2 Omgevingswet) voor de gehele fysieke leefomgeving. Ook de niet-beschermd gebieden vallen hier dus onder. Deze verplichting beoogt het voorkomen of beperken van de schade aan in het wild levende soorten en gebieden. Bij elke project dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht, zie ook Bijlage A.

3.1 Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die op Europees niveau worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vanuit deze richtlijnen worden specifieke diersoorten en hun habitat beschermd om de biodiversiteit te behouden, te herstellen of uit te breiden. Hierbij zijn er specifieke instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd per gebied.

Het ondernemen van projecten, plannen of activiteiten in en in de omgeving van een Natura 2000-gebied kunnen mogelijk leiden tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Wanneer dergelijke effecten mogelijk kunnen worden verwacht, dient door middel van een Voortoets op voorhand getoetst te worden wat de effecten van een project tijdens de uitvoerfase en gebruiksfase zijn op de ter plaatse aangewezen habitattypen en -soorten. Indien het niet mogelijk is om significante negatieve effecten op voorhand uit te sluiten is er sprake van een vergunningsplicht en moet een 'Passende beoordeling' uitgevoerd worden. Dit is afhankelijk van of de plannen wel of niet van significant negatieve invloed kunnen zijn. In deze toetsing worden de projecten,

plannen of activiteiten getoetst op hun invloed op de instandhoudingsdoelstellingen en of (onder bepaalde voorwaarden) toestemming voor de uitvoering kan worden verleend door het bevoegd gezag. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Oostelijke Vechtplassen' ligt op een afstand van ongeveer 6,5 kilometer (Figuur 3.1).

3.1.1 Effectbeoordeling Natura 2000

Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. Van een directe aantasting en afname van areaal aan beschermd natuurgebied is geen sprake. Het nabijgelegen Natura 2000-gebied ligt op voldoende ruime afstand dat geen negatieve invloed verwacht wordt van factoren die slechts een korte reikwijdte hebben, zoals bodemtrillingen, geluids- en lichtbelasting. De enige factor die op grotere afstand werkzaam is en op basis van zijn reikwijdte van invloed kan zijn, betreft stikstofdepositie.

Na de tussenuitspraak van de Raad van State van 2 november 2022⁴ inzake het Porthos-project is de partiële bouwvrijstelling, welke van kracht was sinds juli 2021, komen te vervallen. Op 16 augustus 2023⁵ heeft de Raad van State geoordeeld dat het Porthos-project wél doorgang kan vinden omdat significante gevolgen van de depositie van stikstof kunnen worden uitgesloten. In één provincie (Noord-Brabant) is inmiddels een bouwvrijstelling weer in werking getreden, onder de voorwaarden dat er geen sprake is van depositie in de gebruiksfase en dat het onderbouwd is met een voldoende gedegen ecologische Voortoets waarin rekening is gehouden met specifieke lokale omstandigheden. In de andere provincies geldt dit vooralsnog niet.

Zowel in het kader van bestemmingsplanwijzigingen als omgevingsvergunningprocedures zal naast de gebruiksfase ook de bouwfase moeten worden onderzocht. In de uitvoerende fase kan een tijdelijke verhoging van stikstofdepositie plaatsvinden ten gevolge van uitstoot van het bouwverkeer en machines die tijdens werkzaamheden gebruikt worden. In Natura

⁴ ECLI:NL: RVS: 2022:3159

⁵ ECLI:NL: RVS: 2023:3129

2000-gebied 'Oostelijke vechtplassen' zijn stikstofgevoelige habitattypen aanwezig op een afstand van ongeveer 6,5 kilometer vanaf het plangebied. Dit geldt ook voor de Natura 2000-gebieden 'Nieuwkoopse Plassen en De Haeck' en 'Uiterwaarden Lek', welke beide ongeveer 12,5 kilometer verwijderd liggen van het plangebied. Een stikstofberekening is daarom nodig om de mate van stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden op deze stikstofgevoelige habitattypen vast te stellen.

3.1.2 Conclusie Natura 2000

Het is noodzakelijk om een stikstofberekening in het kader van de omliggende Natura 2000-gebieden uit te voeren. Voor het uitvoeren van een stikstofberekening zijn gedetailleerde gegevens over het in te zetten materieel en het aantal gebruiksuren noodzakelijk. Bureau Viridis heeft niet de expertise in huis om een stikstofberekening uit te voeren, maar kan u wel doorverwijzen naar een collega-bureau welke de berekeningen kan uitvoeren.

3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het NNN vormt een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen deze gebieden. Ook de aangewezen gebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot het NNN. De planologische verankering van het NNN vindt plaats in het (gemeentelijke) Omgevingsplan. Een 'Nee, tenzij'-toets dient te worden uitgevoerd wanneer ruimtelijke ontwikkelingen geheel of gedeeltelijk binnen de begrenzing van het NNN plaatsvinden en negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden. Hierin wordt beoordeeld of er significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden als gevolg van de voorgenomen activiteit.

Conclusie NNN

Voor dit project is het uitvoeren van een 'Nee, Tenzij'-toets niet nodig omdat het plangebied buiten de begrenzing van het NNN ligt (Figuur 3.2)

Figuur 3.1 | Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000

Figuur 3.2 | Ligging plangebied ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland

4 Houtopstanden

In de Omgevingswet is de bescherming van houtopstanden opgenomen. Voor bepaalde houtopstanden buiten de bebouwingscontour houtkap (zoals bedoeld in artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving) geldt een meldings- en herplantingsplicht.

Een houtopstand is beschermd als het een eenheid van bomen of struiken betreft met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting van meer dan 20 bomen. Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder dit voorafgaand te melden bij de provincie. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

De bovenstaande bescherming geldt echter niet voor houtopstanden op erven of in tuinen, fruitbomen, windschermen om boomgaarden, naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstboom, kweekgoed, bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en houtopstanden binnen de - bij besluit van de gemeenteraad - vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden bovenstaande regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Alle

provincies hebben verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer een afwijking van de herbeplantingsplicht wordt toegestaan middels een maatwerkvoorschrift. Sommige provincies hebben ook beleidsregels vastgesteld waarin bijvoorbeeld is aangegeven wanneer een kapverbod wordt opgelegd.

De Omgevingswet beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap. Waar de grens van de “bebouwingscontour houtkap” ligt wordt bepaald door de gemeenteraad. Binnen de bebouwde kom geldt meestal een kapverbod op grond van het Omgevingsplan of een gemeentelijke bomenverordening. Daarnaast kunnen gemeenten ook regels stellen voor bomen buiten de bebouwde kom, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan.

Er worden geen houtopstanden geveld waar de regels van de Omgevingswet op van toepassing zijn. Aangezien het plangebied binnen de door de gemeente Utrecht vastgestelde bebouwingscontour houtkap ligt, geldt hier het omgevingsplan. Er geldt mogelijk een kapverbod, waarvoor een vergunning dient te worden aangevraagd bij de gemeente. De opdrachtgever dient hier zelf zorg voor te dragen.

5 Soortbescherming

Dier- en plantensoorten zijn verdeeld in drie categorieën en worden in meer of mindere mate beschermd:

- Vogelrichtlijnsoorten, hieronder vallen alle inheemse vogelsoorten (artikel 11.37 Bal);
- Habitatrichtlijnsoorten (artikel 11.46 Bal);
- Nationaal beschermde soorten (artikel 11.54 Bal).

Per wetsartikel gelden een aantal verbodsbepalingen die mogelijk overtreden worden bij de geplande activiteit. Dit houdt onder andere verband met de bescherming van nesten, verblijfplaatsen, voortplantingsbiotoop en een verbod op het doden of verwonden van beschermde soorten. Op deze verbodsbepalingen gelden enkele uitzonderingen. Zo is provinciaal een vrijstellingslijst vastgesteld met daarop een aantal soorten waarvoor deze verbodsbepalingen niet gelden. Ook kan er in specifieke gevallen gewerkt worden volgens een ministerieel goedgekeurde gedragscode waarin voorschriften opgenomen zijn om de effecten te beperken.

Naast de verbodsartikelen voor beschermde soorten en gebieden is er ook een specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Bal) die naast beschermde soorten ook geldt voor Rode-Lijstsoorten en soorten van de bijlage II en V van de Habitatrichtlijn. Deze verplichting beoogt het voorkomen of beperken van schade aan in het wild levende soorten. In de paragrafen over specifieke soortgroepen worden enkel de strikt beschermde soorten besproken, soorten die onder deze specifieke zorgplicht vallen worden in paragraaf 5.9 Rode Lijst en HR Bijlage II & V behandeld. Soorten die zowel strikt beschermd zijn als onder de specifieke zorgplicht vallen worden enkel in paragraaf 5.9 behandeld wanneer de bescherming van habitat niet onder de soortbescherming al geborgd is (algemene broedvogels).

Hieronder worden de resultaten van het literatuur- en veldonderzoek per soortgroep besproken. Voor elke soortgroep is een effectenbeoordeling opgenomen waarin helder wordt beschreven of er negatieve effecten op beschermde soorten worden verwacht en of er,

indien van toepassing, preventieve maatregelen mogelijk zijn om deze effecten te voorkomen.

5.1 Vaatplanten

Op basis van de NDFF (2025) blijken de volgende beschermde vaatplanten in de omgeving bekend te zijn: akkerboterbloem (*Ranunculus arvensis*), akkerdoornzaad (*Torilis arvensis*), akkerogentroost (*Odontites vernus subsp. vernus*), brede wolfsmelk (*Euphorbia platyphyllos*), dreps (*Bromus secalinus*), groot spiegelklokje (*Legousia speculum-veneris*), grote leeuwenklauw (*Aphanes arvensis*), kartuizer anjer (*Dianthus carthusianorum*), kleine wolfsmelk (*Euphorbia exigua*), kluwenklokje (*Campanula glomerata*), naakte lathyrus (*Lathyrus aphaca*), naaldenkervel (*Scandix pecten-veneris*), wilde ridderspoor (*Consolida regalis*) en wilde weit (*Melampyrum arvense*).

Akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, brede wolfsmelk, dreps, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk, naakte lathyrus, naaldenkervel, wilde ridderspoor en wilde weit zijn allen zeer zeldzame vaatplanten die kenmerkend zijn voor ouderwetse graanakkers (NDFF, 2025). Binnen de zoekradius zijn deze soorten op basis van de NDFF alleen lokaal zeer abundant aanwezig in de akkers van Landgoed Haarzuilens. In dit gebied is bekend dat er veel soorten zijn ingezaaid (waaronder voor de 'Idylle', aangelegd door De Vlinderstichting). Op basis van deze opmerkelijke lokale abundantie ver buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van het gros van deze soorten zijn dit alle (nakomelingen van) ingezaaide planten, en dus niet beschermd. Daarnaast kan aanwezigheid binnen het plangebied worden uitgesloten vanwege het ontbreken van de benodigde habitat van deze kritische soorten.

Kartuizer anjer is een zeldzame soort die oorspronkelijk slechts aanwezig is in het oostelijk IJsseldal, en tegenwoordig sporadisch wordt aangetroffen aan de grote rivieren en rondom Amsterdam (NDFF, 2025). De locatie ligt ver buiten de natuurlijke verspreiding van deze soort. Het gaat dus om een ingezaaide

populatie en is niet beschermd. De soort zal daarnaast niet in het plangebied aanwezig zijn vanwege het ontbreken van de kenmerkende habitat; schraalgrasland en kalkgrasland.

Kluwenklokje is een zeer zeldzame soort van Zuid Limburg en het riviereengebied die in deze gebieden op kalkgrasland groeit (NDFF, 2025). De aangetroffen populatie groeit net noordelijk buiten de zoekradius van deze QS. Het plangebied en de omgeving liggen ver buiten de natuurlijke verspreiding van deze soorten waardoor deze populatie niet beschermd is. Daarnaast bevat het plangebied niet het benodigd habitat waardoor aanwezigheid van deze soort kan worden uitgesloten.

→ **In het plangebied komen geen beschermde vaatplanten voor.**

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van de NDFF (2025) blijken de volgende beschermde grondgebonden zoogdieren in de omgeving bekend te zijn: bever (*Castor fiber*), boommarter (*Martes martes*), bunzing (*Mustela putorius*), haas (*Lepus europaeus*), hermelijn (*Mustela arminea*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), waterspitsmuis (*Neomys fodiens*), wezel (*Mustela nivalis*). Daarnaast zijn er een aantal beschermde soorten die echter provinciaal zijn vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Hiervoor kan mogelijk wel de specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal) gelden, zie hiervoor paragraaf 5.9.

Bever wordt ten noordwesten van Vleuten relatief vaak waargenomen. De waarnemingen concentreren voornamelijk rondom de Haarrijnse Plas. In dit gebied is een beverburcht aanwezig, wat terug te zien is aan de waarnemingen van deze soort met territoriumgedrag. Dat betekent dat veel van de waarnemingen rondom de Haarrijnse Plas waarschijnlijk van dezelfde dieren zijn waardoor bever minder abundant in het gebied aanwezig is dan lijkt op basis van de gedane waarnemingen.

Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rivieren en meren omzoomd door (broek)bossen met bomen als wilg en populier. Ook in rustige woonwijken met bosschages of andere onverstoorde plekken aan watergangen worden tegenwoordig verblijfplaatsen van bevers

aangetroffen (Zoogdierverseniging, 2025). Er is een watergang in perceel 1 aanwezig die geschikt zou kunnen zijn in een rustig gebied met veel bosschages. In het plangebied is echter te weinig bosschage, en te veel verstoring door mensen en honden aanwezig om geschikt habitat voor bever te bevatten. Deze omstandigheden in combinatie met het ontbreken van sporen en waarnemingen van bever in of rondom het plangebied maken dat aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

Boommarter wordt vooral ten oosten van Utrecht waargenomen, waar de gemeente grenst aan de bosrijke gebieden van de Utrechtse Heuvelrug. Deze soort is afhankelijk van bossen waarin voldoende boomholtes aanwezig zijn en wordt daarom zeer beperkt waargenomen in het westen van gemeente Utrecht (Zoogdierverseniging, 2025). Dit landschap bevat simpelweg te weinig bos(fragmenten) en verbindende elementen als houtwallen om geschikte habitat te vormen voor deze soort. Binnen de zoekradius van drie kilometer zijn er uit de afgelopen 10 jaar slechts twee waarnemingen bekend. Naast het plangebied ligt een bosrijk park, maar deze is te klein en te geïsoleerd om geschikt habitat te vormen voor boommarter. Tussen de dichtstbijzijnde waarnemingen van boommarter en het plangebied liggen zelfs te veel barrières in de vorm van woonwijken en infrastructuur om aan te nemen dat deze soort in het plangebied aanwezig kan zijn. Aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan dus worden uitgesloten.

Bunzing is een relatief flexibele kleine marterachtige die in een breed scala aan bij voorkeur waterrijke habitats aanwezig is wanneer er voldoende dekking aanwezig is. Zelfs buitenwijken worden niet gemeden. Bunzing maakt zijn verblijfplaats in hopen van bijvoorbeeld konijn, maar ook holle bomen en in takken- of stenenhopen (BIJ12, 2024).

Het plangebied voldoet aan de habitatseisen van deze soort, en er is een takkenhoop aangetroffen in de houtwal in de westelijke hoek van perceel 1 waarin potentieel een verblijfplaats aanwezig kan zijn. Ook zijn er konijnensporen aangetroffen in perceel 1 en 2. Dat betekent dat er konijnenhopen in het plangebied zelf of in de directe omgeving daarvan aanwezig zijn waarin bunzing mogelijk verblijfplaatsen heeft. Ook graaft deze soort soms zelf hopen bij gebrek aan geschikte locaties voor het maken van verblijfplaatsen.

De habitatgesteldheid, en waarnemingen van deze soort bijna direct naast het plangebied maken dat de aanwezigheid van deze soort inclusief verblijfplaatsen binnen het gehele plangebied niet kunnen worden uitgesloten.

Het plangebied en de omgeving vormen potentieel essentieel habitat. Al het geschikt habitat in de omgeving is vermoedelijk bezet door bunzing gezien de flexibiliteit van de soort en de verspreiding van waarnemingen over Vleuten/ De Meern. Het zijn solitaire dieren die in beperkte mate ook hun territoria verdedigen, waardoor een individu dat verblijft of foerageert binnen het plangebied niet zomaar ergens anders heen kan als het plangebied ongeschikt wordt als gevolg van de werkzaamheden.

Hermelijfn is een kritische soort qua habitatseisen die uitsluitend in nat hooiland en vergelijkbare habitats aanwezig is. (BIJ12, 2024). Deze soort is binnen de zoekradius slechts waargenomen in en rondom landgoed Haarzuilen. Het plangebied bevat geen nat hooiland en de waarnemingen zijn dermate ver van het plangebied gedaan dat aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

Haas is op basis van de NDFP waargenomen op verschillende locaties in het park dat aan het plangebied grenst. Daarnaast zijn er tijdens de Quicksan legers en keutels van haas binnen perceel 1 aangetroffen. Aanwezigheid van deze soort inclusief verblijfplaatsen binnen plangebied kan dus niet worden uitgesloten. Het plangebied en het aangrenzende park bevatten dan ook het open, kleinschalige en weide-achtige landschap waarvoor hazen de voorkeur hebben (Zoogdierverseniging, 2025). Ook de intensief beheerde percelen 2 en 3 bevatten geschikte elementen voor verblijfplaatsen vanwege de aanwezigheid van dichte heggen, en het gras kan worden gebruikt om te foerageren.

Omdat het een geïsoleerde habitat van geringe omvang betreft kunnen afnames van geschikt leefgebied op deze locatie directe gevolgen hebben voor de draagkracht in het gebied. Daarnaast is perceel 1 extra waardevol in vergelijking met andere delen van het park omdat er hier meer beschutting is, en de afstand tot het wandelpad vrij groot is waardoor er hier weinig verstoring zal plaatsvinden. Er mag dus vanuit worden gegaan dat perceel 1 essentieel en waardevol habitat

voor haas bevat. Percelen 2 en 3 zijn duidelijk minder waardevol, maar toch kunnen essentiële functies binnen deze percelen niet worden uitgesloten.

Konijn wordt net als haas op verschillende locaties in het park dat aan het plangebied grenst waargenomen. In perceel 1 zijn op verschillende locaties latrines aangetroffen, wat betekent dat er in de directe omgeving een burcht aanwezig is, omdat konijnen zich voornamelijk in de directe omgeving van hun burcht begeven (Zoogdierverseniging, 2025). Daarnaast vertelde de eigenaar van perceel 2 dat hij dagelijks konijnen naast de hoge heg in zijn tuin ziet verschijnen.

Het (half) open parklandschap waar konijnen van houden is in alle deelgebieden aanwezig, en alle percelen bevatten geschikte dichte struiken waaronder hollen en burchten aanwezig kunnen zijn. Aanwezigheid van konijn inclusief verblijfplaatsen binnen het plangebied in alle percelen kan dus niet worden uitgesloten, al bevat perceel 2 geen geschikt habitat voor een hoofdburcht omdat de heggen te smal zijn. Konijnen zijn erg gebonden aan de directe omgeving van hun hollen en burchten qua veiligheid. Het verstoren burchten, hollen en bijbehorend foerageergebied heeft dus direct impact op de overleving van individuen waardoor het plangebied essentieel habitat bevat.

Wezel is qua voedsel minder flexibel dan bunzing, en wordt vanwege zijn geringe omvang ook meer gepreëdeerd. Toch is deze soort qua habitat erg flexibel en wordt aanwezigheid van deze soort vooral bepaald door de beschikbaarheid van voldoende beschutting tegen roofdieren en hoge dichtheden woelmuizen (BIJ12, 2024). Het plangebied en de directe omgeving bevatten voldoende beschutting en gebaseerd op de terreingesteldheid voldoende muizen om geschikt habitat te vormen. Daarnaast kunnen in het hele plangebied verblijfplaatsen aanwezig zijn in muizenhollen en onder dichte heggen, daarnaast bevat perceel 1 bramenstruweel en een takkenhoop in de westelijke hoek in de houtwal waarin verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn.

Waterspitsmuis is in de omgeving van het plangebied (3km) slecht enkele keren waargenomen in de natte hooilanden. Deze kritische soort komt voor langs watergangen met een hoge waterkwaliteit, een goed ontwikkelde onderwatervegetatie en ruig begroeiende oevers (Zoogdierverseniging, 2025). In perceel 1 is een

sloot aanwezig, en alhoewel de oevers relatief ruig begroeid zijn is er geen onderwatervegetatie aanwezig, en vermoedelijk is de waterkwaliteit (als gevolg van een gebrek aan onderwatervegetatie en hoge input van dode bladeren) te laag om geschikt te zijn voor waterspitsmuis. Aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan dus worden uitgesloten. Aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan dus worden uitgesloten.

- **In het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van bunzing aanwezig.**
- **In het plangebied zijn verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van haas aanwezig.**
- **In het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van konijn aanwezig.**
- **In het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van wezel aanwezig.**

5.2.1 Effectbeoordeling grondgebonden zoogdieren

Het bouwen van huizen zal voor alle aanwezige of niet uit te sluiten soorten zware complicaties hebben. Vermoedelijk zal de complete habitat verloren gaan, en er bestaat geen mogelijkheid om de voor deze soorten benodigde ecologische functies te combineren met huizenbouw. Daarnaast zijn er nog uitstralingseffecten van de bouw en in een later in stadium van de mensen die de huizen bewonen. De negatieve effecten van dit project zijn dus permanent.

Omdat er voor de potentieel aanwezige grondgebonden zoogdieren onvoldoende alternatieven bestaan in de omgeving van het plangebied kan het verlies van leefgebied als gevolg van de werkzaamheden indirect gevolgen op de overleving van deze soorten, ook al worden dieren niet direct door de werkzaamheden beschadigd.

De geplande werkzaamheden en de veranderde bestemming van het plangebied hebben permanent negatieve effecten op in het plangebied aanwezige of niet uit te sluiten beschermde soorten, met als gevolg overtreding van artikel 11.54 van het Bal.

In het geval van bunzing en wezel geeft ecologisch onderzoek onvoldoende inzicht in het gebruik en de aanwezigheid van verblijfplaatsen en leefgebied van deze soorten. Voor haas en konijn geldt een verplichting voor onderzoek om aanwezigheid van deze

soorten uit te sluiten, maar aanwezigheid van essentieel habitat van deze soorten is met zekerheid vastgesteld tijdens de Quicksan. Voor haas en konijn, en voor bunzing en wezel geldt dus dat er een activiteitenplan op basis van de terreingesteldheid dient te worden opgesteld ter voorbereiding op een vergunningsaanvraag. Specifiek voor konijn geldt dat de locatie van de burcht moet worden vastgesteld. Dit is van belang voor het bepalen van de maatregelen in het activiteitenplan.

- **Negatieve effecten op bunzing zijn niet uitgesloten.**
- **Er moet voor bunzing een activiteitenplan worden opgesteld en vergunning worden aangevraagd.**
- **Negatieve effecten op haas zijn niet uitgesloten.**
- **Er moet voor haas een activiteitenplan worden opgesteld en vergunning worden aangevraagd.**
- **Negatieve effecten op konijn zijn niet uitgesloten.**
- **Er moet voor konijn een activiteitenplan worden opgesteld en vergunning worden aangevraagd.**
- **Ter voorbereiding van het activiteitenplan moet de locatie van de hoofdburcht worden vastgesteld.**
- **Negatieve effecten op wezel zijn niet uitgesloten.**
- **Er moet voor wezel een activiteitenplan worden opgesteld en vergunning worden aangevraagd.**

5.3 Vleermuizen

Op basis van de NDFF (2025) blijken de volgende beschermde vleermuizen in de omgeving bekend te zijn: franjestaart (*Myotis nattereri*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*), laatvlieger (*Eptesicus setorinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathussi*) en tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*). Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen wordt onderscheid gemaakt in vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foeragegebied.

Vaste verblijfplaatsen

Er zijn vleermuizen die hun verblijfplaats doorgaans in gebouwen hebben, zoals gewone dwergvleermuis. Ook zijn er soorten die hun verblijfplaats meestal in bomen hebben, zoals rosse vleermuis en

watervleermuis. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (in spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, achter dakbeschot en in schoorstenen etc.), terwijl een soort als de rosse vleermuis jaarrond verblijft in bomen (in holten, spleten en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders, maar verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Vleermuizen hebben in Nederland meestal hun verblijfplaats in gebouwen of bomen. In perceel 2 is een oude paardenstal aanwezig, deze bevat echter geen geschikte ruimtes voor vleermuizen om in te verblijven. Direct ten noordoosten van perceel 3 is echter een rij geknotte elzen aanwezig met holtes waarin mogelijk boombewonende vleermuizen aanwezig zijn (Afbeelding 5.1). In de andere bomen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn geen holtes aangetroffen.

Afbeelding 5.1 | Geknotte elzen met holtes direct naast perceel 3

Franjestaart, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, en watervleermuis zijn vleermuissoorten die doorgaans in bomen verblijven waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden niet kan worden uitgesloten.

→ **Binnen de invloedssfeer van het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig.**

Vliegroutes en foerageergebied

Vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen worden niet in directe zin door de wet beschermd. Echter

zijn zij wel van belang voor het functioneren van verblijfplaatsen; het verdwijnen van vliegroutes en foerageergebied kan daardoor indirect resulteren in het verlaten van verblijfplaatsen. Wanneer deze functies van groot belang zijn voor vleermuizen, of zij niet makkelijk gebruik kunnen maken van gebieden met eenzelfde functie (alternatieven) spreken we van essentiële vliegroutes of essentieel foerageergebied.

Om zich van verblijfplaats naar foerageergebied te verplaatsen, worden door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. De gewone dwergvleermuis gebruikt bijvoorbeeld vaak bomenrijen om zich te oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid.

Het plangebied bevat lijnvormige elementen die vleermuizen zouden kunnen gebruiken als vliegroute richting het aangrenzende waterlichaam. Deze bevat echter een vrij grote onderbreking en is daar door minder geschikt dan de alternatieven die in de omgeving aanwezig zijn. Het plangebied bevat dus geen essentiële vliegroutes.

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied.

Het plangebied bevat geschikt foerageergebied wegens de aanwezigheid van opgaande begroeiing en graslandachtige vegetatie. Het betreft echter geen essentieel foerageergebied, omdat er voldoende alternatieve foerageergebieden zijn in de omgeving. Dit geldt voor verscheidene bosschages in de omgeving in en rondom het Maximapark.

→ **Het plangebied kan als foerageergebied en vliegroute door vleermuizen gebruikt worden, echter heeft het geen essentiële functie vanwege voldoende alternatieven.**

5.3.1 Effectbeoordeling vleermuizen

Binnen de invloedssferen van het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig in

een rij geknotte elzen die holtes bevatten. Negatieve effecten op vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet uit te sluiten door de uitstralings-effecten van de huizenbouw in perceel 2 en 3 in de vorm van trillingen, licht en geluid. Ook als de bomen gespaard blijven kunnen deze uitstralingseffecten de verblijfplaatsen verstoren. Er is dan sprake van overtreding van art. 11.46 van het Bal. Nader onderzoek naar vleermuizen (volgens het Vleermuisprotocol 2021) is nodig om de aan- of afwezigheid van deze soorten in het plangebied vast te stellen. Mogelijk is het nodig een vergunning aan te vragen.

- **Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen kunnen niet worden uitgesloten.**
- **Onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen is noodzakelijk.**

5.4 Vogels

Voor vogels wordt in de uitwerking van de Omgevingswet onderscheid gemaakt tussen soorten met een jaarrond beschermde nestplaats en algemene broedvogels waarvan de nesten uitsluitend beschermd zijn gedurende de periode waarin deze in gebruik zijn (zie Tabel A in Bijlage A). In het plangebied is onderzocht of jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels aanwezig (kunnen) zijn in de opgaande vegetatie en de paardenstal. Ook is gezocht naar nesten van en geschikte nestgelegenheid voor algemene broedvogels.

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal soorten met jaarrond beschermde nesten in de omgeving van het plangebied voor. Het betreft boomvalk (*Falco subbuteo*), buizerd (*Buteo buteo*), gierzwaluw (*Apus apus*), grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*), havik (*Accipiter gentilis*), huismus (*Passer domesticus*), kerkuil (*Tyto alba*), oehoe (*Bubo bubo*), ooievaar (*Ciconia ciconia*), ransuil (*Asio otus*), roek (*Corvus frugilegus*), slechtvalk (*Falco peregrinus*), sperwer (*Accipiter nisus*), steenuil (*Athene vidalii*), wespendif (*Pernis apivorus*) en zwarte wouw (*Milvus migrans*). Deze vogelsoorten nestelen bijvoorbeeld onder daken (huismus en gierzwaluw) op hoge gebouwen (slechtvalk), in hoge bomen of nestpalen (ooievaar), in hoge bomen in bos of boomgroepen (buizerd, roek, havik, sperwer, wespendif), in oude nesten van kraaien en roofvogels in boomgroepen (boomvalk) en in oude nesten van kraaien en roofvogels in vooral

naaldbomen (ransuil). Daarnaast zijn er in perceel 5 in gebruik zijnde nesten van boerenzwaluw aangetroffen. Dit is een zogenaamde categorie-5-soort wat inhoudt dat de nesten jaarrond beschermd zijn wanneer er sprake is van zwaarwegende ecologische omstandigheden.

Boerenzwaluw broedt in open schuren, onder brede dakoverstekken, onder bruggen en incidenteel ook op andere beschutte plaatsen (Vogelbescherming, 2025). Binnen het plangebied is deze soort broedend aanwezig in de paardenstal van perceel 2. Verwacht wordt dat er in de omgeving van het plangebied zeer beperkt alternatieve nestplaatsen aanwezig zijn omdat de bebouwing recent is ontwikkeld. In de directe omgeving van het plangebied zijn deze in ieder geval niet waargenomen. Indien de schuur gesloopt wordt tijdens de werkzaamheden, de schuur wordt aangepast of de aanvliegroute wordt geblokkeerd gaat deze lokale kolonie van 5 nesten verloren met de kans dat deze niet elders kunnen broeden in de buurt van het geschikte foerageergebied binnen het Maximapark. Deze nesten hebben hierdoor (tenzij er toch alternatieve nestlocaties bestaan) een jaarrond beschermde status.

Boomvalk, buizerd, havik, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, sperwer, wespendif en zwarte wouw zijn vogelsoorten die doorgaans in hoge bomen broeden en daar hun eigen nest bouwen (evt. op nestpaal) of het nest van kraaien uitbreiden (Vogelbescherming, 2025). Dergelijke nesten zijn niet binnen of in de directe omgeving van het plangebied aangetroffen. Nesten van deze vogelsoorten zijn vanwege hun omvang en plaatsing niet over het hoofd te zien waardoor veilig kan worden aangenomen dat deze soorten niet in het plangebied broeden. Daarnaast bevatten het plangebied en de omgeving daarvan te weinig bos voor sperwer en wespendif.

Huisumus en gierzwaluw broeden in holtes in gebouwen (Vogelbescherming, 2025). Er is een paardenstal in het plangebied aanwezig, maar deze zo gebouwd dat de muren en het dak uit één laag bestaan waardoor deze geen holtes of kieren bevat waarin deze soorten kunnen nestelen. Aanwezigheid van nesten van deze soorten binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

Kerkuil en steenuil zijn soorten van kleinschalige cultuurlandschappen en broeden voornamelijk in

boomholtes van voldoende grootte of in speciale nestkasten (Vogelbescherming, 2025). Binnen het plangebied zijn echter geen geschikte nestkasten en boomholtes aanwezig waardoor kan worden uitgesloten dat deze soorten binnen het plangebied broeden.

Slechtvalk broedt in Nederland voornamelijk op richels en nestkasten op hoge bouwwerken (Vogelbescherming, 2025). In het plangebied ontbreken geschikte gebouwen en dus kunnen broedgevallen uitgesloten worden.

→ **In het plangebied zijn jaarrond beschermde nesten van boerenzwaluw aanwezig.**

Algemene broedvogels

In het plangebied kunnen algemene broedvogels zoals merel (*Turdus merula*) en houtduif (*Columba palumbus*) tot broeden komen in de begroeiing.

→ **In het plangebied komen mogelijk algemene broedvogels tot broeden.**

5.4.1 Effectbeoordeling vogels

Boerenzwaluw heeft 5 nestlocaties binnen het plangebied en daarom kan de activiteit negatieve effecten hebben op deze soort, met als gevolg overtreding van artikel 11.37 van het Bal.

Omdat huizenbouw vermoedelijk samen zal gaan met de sloop van de paardenstal zijn er geen mitigerende maatregelen die negatieve effecten voldoende kunnen minimaliseren. Nestgelegenheid zal dus moeten worden gecompenseerd wanneer de nesten worden vernietigd.

Verder kunnen algemene broedvogels tot broeden komen in de struwelen en opgaande vegetatie. In gebruik zijnde nesten zijn beschermd onder de Omgevingswet. Wanneer er werkzaamheden worden uitgevoerd terwijl er nesten in gebruik zijn, kunnen negatieve effecten optreden. Om deze effecten te voorkomen, dienen preventieve maatregelen te worden uitgevoerd (paragraaf 6.3.1). Een nader onderzoek naar beschermde vogels is niet noodzakelijk.

→ **Jaarrond beschermde nesten van boerenzwaluw worden waarschijnlijk vernietigd als gevolg van de geplande werkzaamheden.**

→ **Nestgelegenheid voor boerenzwaluw moet worden gecompenseerd.**

→ **Nesten van algemene broedvogels worden mogelijk vernietigd als gevolg van de geplande werkzaamheden.**

→ **Preventieve maatregelen – zoals werken buiten het broedseizoen – zijn noodzakelijk, deze worden beschreven in paragraaf 6.3.1.**

5.5 Vissen

Binnen de zoekradius van drie kilometer zijn er in de NDFF geen waarnemingen bekend van beschermde vissoorten. Het plangebied bevat een sloot in perceel 1, maar deze bevat te weinig onderwatervegetatie of verlandingsvegetatie om geschikt te zijn voor de enige beschermde vis die in de omgeving voor zou kunnen komen; grote modderkruiper c. Beschermde vissen zijn daarom in het plangebied uitgesloten.

→ **In het plangebied zijn geen beschermde vissen aanwezig.**

5.6 Amfibieën

Op basis van de NDFF (2025) blijken de volgende beschermde amfibieën in de omgeving bekend te zijn: alpenwatersalamander (*Ichtyosaura alpestris*), heikikker (*Rana arvalis*), rugstreeppad (*Epidalea calamitata*) en vroedmeesterpad (*Alytes obstetricans*). Daarnaast zijn er een aantal beschermde soorten die echter provinciaal zijn vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Hiervoor kan wel mogelijk de specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal) gelden, zie hiervoor paragraaf 5.9.

Alpenwatersalamander is geen kritische soort. De soort komt oorspronkelijk voor op zand-, leem- en lössbodems. Zee- en rivierklei wordt gemeden. Dieren die ver buiten deze verspreiding worden aangetroffen zijn (nakomelingen van) uitgezette dieren (RAVON, 2025). De waarnemingen in de buurt van het plangebied zijn gedaan in een woonwijk buiten het kenmerkende kleinschalige landschap, wat tevens indiceert dat het uitgezette dieren zijn. De soort is hierdoor niet beschermd onder de Omgevingswet.

Heikikker is binnen de zoekradius op basis van de NDFF veelvoudig waargenomen langs de sloten in het agrarisch landschap ten zuidenwesten van Vleuten en de Meern. Deze soort plant zich voort in ondiepe stilstaande wateren met oevervegetatie (RAVON, 2025). De sloot in perceel 1 voldoet aan deze omschrijving, maar deze soort is in de afgelopen tien jaar niet

waargenomen in en rondom het plangebied. Tussen het plangebied en de dichtstbijzijnde populatie zitten dermate veel obstakels in de vorm van afstand, infrastructuur en woonwijken dat aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

Kamsalamander is binnen de zoekradius waargenomen in Landgoed Haarzuilen. Deze soort komt voor in bosrijke landschappen waarin struwelen en houtwallen aanwezig zijn. Geschikte voortplantingswateren worden gekenmerkt door de kleinschaligheid van de directe omgeving en een goed ontwikkelde onderwatervegetatie (RAVON, 2025). De dichtstbijzijnde populatie is te ver verwijderd van het plangebied om aan te nemen dat de soort hier aanwezig is. Daarnaast bevat het plangebied geen oppervlaktewater wat aan de eisen van deze soort voldoet om geschikt te zijn als voortplantingswater. Aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

Rugstreeppad is in de NDFF verspreid binnen de zoekradius aanwezig. Het is een mobiele soort waardoor aanwezigheid eigenlijk nooit helemaal kan worden uitgesloten (BIJ12, 2017). Het plangebied en de omgeving bevatten echter geen voortplantingswateren en hotspots van waarnemingen dat de kans klein is dat deze soort binnen het plangebied aanwezig is en eventuele schade aan leefgebied verwaarloosbaar is. Tijdens de werkzaamheden is het echter mogelijk dat er ondiepe poelen ontstaan als gevolg van grondverzet. Zwervende rugstreeppadden kunnen deze poelen tegen het lijf lopen en zich hier voortplanten met als gevolg dat de werkzaamheden zullen moeten worden stilgelegd. Het is dus belangrijk te voorkomen dat dergelijke poelen ontstaan zodat het risico op het overstreden van het Bal 11.46 van de Omgevingswet wordt geminimaliseerd.

Vroedmeesterpad komt voornamelijk voor in ruderaal terrein (groeven), half-natuurlijke graslanden en steden en dorpen. In Nederland is deze soort van nature alleen in Zuid-Limburg aanwezig (RAVON, 2025). In de gemeente Utrecht zijn verschillende populaties aanwezig. Deze zijn, net als alle andere populaties buiten Zuid-Limburg uitgezet en zijn dus niet beschermd omdat het geen natuurlijke populaties zijn.

→ **In het plangebied is rugstreeppad mogelijk toevoelig aanwezig, maar het betreft geen essentieel habitat.**

5.6.1 Effectbeoordeling amfibieën

Rugstreeppad is mogelijk in het plangebied in alle percelen aanwezig, maar het betreft geen essentieel habitat. Met het nemen van preventieve maatregelen kunnen negatieve effecten op deze soort worden voorkomen, weke staan beschreven in hoofdstuk 6. Daarnaast dient extra zorg te worden gedragen om te voorkomen dat deze soort het plangebied betreedt en zich voortplant in ondiepe poelen die kunnen ontstaan tijdens de werkzaamheden.

→ **Negatieve effecten op rugstreeppad als gevolg van de werkzaamheden kunnen niet worden uitgesloten.**

→ **Het nemen van preventieve maatregelen is voldoende om negatieve effecten te voorkomen.**

→ **Er moet worden gekomen dat deze soort het plangebied betreedt wanneer de werkzaamheden starten.**

5.7 Reptielen

Op basis van de NDFF (2025) blijkt ringslang (*Natrix helvetica*) in de omgeving bekend te zijn. Van deze soort is er in de NDFF slechts 1 waarneming bekend binnen de zoekradius bij de Haarrijnse Plas. Rondom gemeente Utrecht wordt deze soort bijna uitsluitend waargenomen op de overgang met de Utrechtse Heuvelrug ten noordoosten van het spoor. Toch zou ringslang in het plangebied aanwezig kunnen zijn qua habitatsgesteldheid. Het zou kunnen dat enkele individuen het Maximapark hebben bereikt en daar overleven. Er worden in het park zelfs broeihopen aangelegd door vrijwilligers (onduidelijk is of ze ook worden gebruikt). Het plangebied wordt echter als ongeschikt beschouwd voor ringslang. Er is weliswaar een sloot aanwezig in perceel 1, maar er is teveel schaduw rond de watergang om te zonnen. Daarnaast ligt er tussen het plangebied en de grotere watergang waarlangs ringslangen het plangebied kunnen bereiken een druk wandelpad en relatief veel grasland zonder water en beschutting. De kans is dus klein dat een ringslang het plangebied bereikt. Aanwezigheid van ringslang binnen het plangebied kan dus worden uitgesloten.

→ **In het plangebied zijn geen beschermde reptielen aanwezig.**

5.8 Ongewervelden

Op basis van de NDFF (2024) blijkt platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*) in de omgeving bekend te zijn. Daarnaast zijn er tijdens het veldonderzoek op verscheidene locaties planten uit de teunisbloemfamilie aangetroffen. De beschermde teunisbloempijlstaart (*Proserpinus proserpina*) zet zijn eitjes af op planten uit deze familie.

Platte schijfhoren is een soort van matig voedselrijk stilstaand water met een begroeiing van waterplanten met drijvende bladeren en ondergedoken waterplanten (Ministerie LNV, 2008). Vanwege de afwezigheid oppervlaktewater met een dergelijke begroeiing bevat het plangebied geen geschikt leefgebied voor deze soort. Aanwezigheid van platte schijfhoren binnen het plangebied kan dus worden uitgesloten.

Teunisbloempijlstaart is in de NDFF niet bekend in de omgeving van het plangebied. De soort is echter zeer mobiel en zet zijn eieren af op zonbeschenen planten van de teunisbloemfamilie (Vlinderstichting, 2025). Deze zijn in soms vrij hoge dichtheden verspreid over perceel 1 aanwezig, waardoor voortplanting binnen het plangebied niet kan worden uitgesloten. Voortplantingshabitat is een beschermde functie, maar omdat dit zeer algemeen in de omgeving van het plangebied aanwezig is heeft het vernietigen van de habitat an sich geen negatieve effecten op de staat van instandhouding. De werkzaamheden kunnen echter het doden van in de vegetatie aanwezige van rupsen, eitjes en poppen als gevolg hebben wat uiteraard verboden is.

→ **In het plangebied bevat mogelijk voortplantingshabitat van teunisbloempijlstaart.**

5.8.1 Effectbeoordeling ongewervelden

De werkzaamheden kunnen waardplanten en de potentieel daarop aanwezige eieren en rupsen vernietigen. Er is dan sprake van een overtreding van art 11.46 van het Bal. Onderzoek is nodig om vast te stellen of teunisbloempijlstaart zich voortplant binnen het plangebied. Indien voortplanting van teunisbloempijlstaart binnen het plangebied wordt vastgesteld zijn mitigerende maatregelen nodig om negatieve effecten op deze soort te voorkomen. In de directe omgeving van het plangebied is voldoende geschikt voortplantingshabitat aanwezig waardoor er geen permanente

effecten op de staat van instandhouding worden verwacht.

- **De werkzaamheden kunnen het doden en beschadigen van rupsen, eitjes en poppen van teunisbloempijlstaart als gevolg hebben.**
- **Nader onderzoek is nodig om vast te stellen of Teunisbloempijlstaart zich voortplant binnen het plangebied**

5.9 Rode Lijst en HR Bijlage II & V

In artikel 11.27 van het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen die – naast voor strikt beschermde soorten – ook geldt voor soorten van de Rode Lijst en soorten die voorkomen in bijlage II en V van de Habitatrichtlijn.

Op basis van de NDFF en het veldbezoek zijn er op enkele zangvogels na geen nieuwe soorten te benoemen die aanwezig zijn binnen of in de directe omgeving van het plangebied. Om schade te voorkomen wordt verwezen naar preventieve maatregelen die worden genomen voor algemene broedvogels.

- **Voor deze soorten zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk, welke uitgewerkt zijn in paragraaf 6.3.1.**

5.10 Exoten

Tijdens het veldbezoek zijn geen invasieve exoten waargenomen.

- **In het plangebied zijn geen invasieve exoten aanwezig.**
- zie: www.invasieve-exoten.info

5.11 Utrechtse soortenlijst

In het plangebied is een aantal soorten van de Utrechtse soortenlijst mogelijk aanwezig (Tabel 5.1). Dit is een lijst met soorten die bij wetswijzigingen hun bescherming hebben verloren, soorten met nationaal belang en soorten waar de gemeente actief beleid voert zonder dat deze ooit een beschermingsstatus hebben genoten. Met soorten uit deze lijst wordt in beheer en onderhoud rekening gehouden conform de richtlijnen van de leidraad horende bij de gedragscode (zie raadsbrief Gedragscode wet Natuurbeheer d.d. 17 november 2017).

Veel soorten van deze lijst zijn vrij algemeen, niet bijzonder kritisch en/of komen verspreid voor binnen de gemeente (NDFF, 2025). Door het natuurlijke landschap rondom de Kromme Rijn en de aanwezigheid van bermen binnen het plangebied wordt aan de

habitatseisen van deze vrij algemene soorten waarschijnlijk voldaan en kan de aanwezigheid van deze soorten binnen het plangebied niet worden uitgesloten. Daarnaast zijn er van een aantal soorten waarnemingen bekend uit het plangebied.

Tabel 5.1 | Overzicht van soorten die zijn opgenomen in de Utrechtse soortenlijst die zijn, waargenomen of bekend zijn uit de NDFF of andere bronnen (met * aangegeven wanneer de soort niet binnen het plangebied maar wel in de omgeving bekend of waargenomen is).

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetensch. naam	Type waarneming	Negatieve gevolgen?
Vogels	Merel	<i>Turdus merula</i>	NDFF	Ja, vernietigen nestplaats
Vogels	Blauwborst	<i>Luscinia svecica</i>	NDFF*	Ja, vernietigen nestplaats
Vogels	Tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	NDFF	Ja, vernietigen nestplaats
Vissen	Bittervoorn	<i>Rhodeus amarus</i>	NDFF*	Ja, doden dieren
Vissen	Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>	NDFF*	Ja, doden dieren
Wilde bijen	Gewone slobkousbij	<i>Macropis europaea</i>	NDFF*	Ja, doden dieren
Wilde bijen	Grote klokjesbij	<i>Chelostoma rapunculi</i>	NDFF*	Ja, doden dieren
Wilde bijen	Kattenstaartdikpoot	<i>Melitta nigricans</i>	NDFF*	Ja, doden dieren
Wilde bijen	Klokjesdikpoot	<i>Melitta haemorrhoidalis</i>	NDFF*	Ja, doden dieren
Wilde bijen	Lathyrusbij	<i>Macropis europaea</i>	NDFF*	Ja, doden dieren
Wilde bijen	Resedamaskerbij	<i>Hylaeus signatus</i>	NDFF*	Ja, doden dieren
Planten	Aardaker	<i>Lathyrus tuberosus</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Akkerklokje	<i>Campanula rapunculoides</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Bijenorchis	<i>Ophrys apifera</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Brede Lathyrus	<i>Lathyrus latifolius</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Gewone dotterbloem	<i>Caltha palustris</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Gele helmblom	<i>Pseudofumaria lutea</i>	NDFF*	Nee, niet binnen het plangebied aanwezig
Planten	Grasklokje	<i>Campanula rotundifolia</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Grote kaardenbol	<i>Dipsacus fullonum</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Grote kattenstaart	<i>Lythrum salicaria</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Grote keverorchis	<i>Neottia ovata</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Grote wederik	<i>Lysimachia vulgaris</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Klein glaskruid	<i>Parietaria judaica</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Prachtklokje	<i>Campanula persicifolia</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Rapunzelklokje	<i>Campanula rapunculus</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Rietorchis	<i>Dactylorhiza praetermissa</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Ruig klokje	<i>Campanula trachelium</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Slanke sleutelbloem	<i>Primula elatior</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Veldlathyrus	<i>Lathyrus pratensis</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Waterdrieblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Wilde Marjolein	<i>Origanum vulgare</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Wilde Reseda	<i>Reseda lutea</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Wouw	<i>Reseda luteola</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Zomerklokje	<i>Leucojum aestivum</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat
Planten	Zwanenbloem	<i>Butomus umbellatus</i>	NDFF*	Ja, vernietigen habitat

Schimmels	Iepenbuisjeszwam	<i>Rigidoporus ulmarius</i>	NDFP*	Ja, vernietigen habitat
Schimmels	Oranje oesterzwam	<i>Phyllotopsis nidulans</i>	NDFP*	Ja, vernietigen habitat
Schimmels	Witte galgordijnzwam	<i>Cortinarius emollitus</i>	NDFP*	Ja, vernietigen habitat
Schimmels	Ruige melkzwam	<i>Lactarius mairei</i>	NDFP*	Ja, vernietigen habitat
Schimmels	Goudporieboleet	<i>Hemileccinum impolitum</i>	NDFP*	Ja, vernietigen habitat
Schimmels	Grauwe wasplaat	<i>Hygrocybe irrigata</i>	NDFP*	Ja, vernietigen habitat
Schimmels	Robijnboleet	<i>Chalciporus rubinus</i>	NDFP*	Ja, vernietigen habitat

6 Vervolgstappen

Tijdens de Ecologische Quickscan Omgevingswet is op verschillende ecologische aspecten getoetst of er sprake is van overtreding van verbodsartikelen. Om overtreding te voorkomen dienen verschillende vervolgstappen genomen te worden, welke in dit hoofdstuk verder uitgelegd worden.

6.1 Gebiedsbescherming

Er worden geen directe significante negatieve effecten verwacht op Natura 2000 of NNN. Het is daarom niet noodzakelijk om een Voortoets in het kader van Natura 2000 of een Nee, tenzij-toets in het kader van het NNN uit te voeren. Er dient wel een stikstofberekening uitgevoerd te worden vanwege de omliggende Natura 2000-gebieden.

6.2 Houtopstanden

Er worden geen houtopstanden geveld waar de regels van de Omgevingswet op van toepassing zijn. Aangezien het plangebied binnen de door de gemeente Utrecht vastgestelde bebouwingscontour houtkap ligt, geldt hier het Omgevingsplan. Er geldt mogelijk een kapverbod, waarvoor een vergunning dient te worden aangevraagd bij de gemeente. De opdrachtgever dient hier zelf zorg voor te dragen.

6.3 Soortbescherming

Uit de Quickscan blijkt dat er verschillende beschermde soorten in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de activiteit te verwachten zijn. Tabel 6.1 geeft per perceel aan welke beschermde soorten verwacht kunnen worden.

Voor een aantal van deze soorten zijn middels het nemen van specifieke preventieve maatregelen negatieve effecten te voorkomen. Dit betreffen de volgende soorten/functies:

- **Rugstreeppad – landhabitat**
- **Algemene broedvogels – nestlocaties**

Voor andere soorten zijn er geen maatregelen die het optreden van negatieve effecten geheel voorkomen. Er is daarom nader onderzoek nodig om vast te stellen of

deze soorten aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden, zo nodig gevolgd door een vergunningsaanvraag. Het betreffen de volgende soorten/functies:

- **Boombewonende vleermuizen – verblijfplaatsen**
- **Teunisbloempijlstaart – voortplantingshabitat**

Er zijn ook soorten waarvan de aanwezigheid van nesten, verblijfplaatsentijdens foerageergebied tijdens het veldbezoek kon worden vastgesteld. Voor deze soorten dient een activiteitenplan te worden opgesteld en een vergunning te worden aangevraagd. Het gaat hier om de volgende soort en functie:

- **Boerenwaluw – jaarrond beschermde nesten**
- **Haas – verblijfplaatsen en essentieel leefgebied**
- **Konijn – verblijfplaatsen en essentieel leefgebied**

Ten slotte zijn er soorten waarvoor geldt dat aanwezigheid en negatieve effecten op basis van nader onderzoek niet kunnen worden uitgesloten waardoor op voorhand een vergunning moet worden aangevraagd:

- **Bunzing – verblijfplaatsen en essentieel leefgebied**
- **Wezel – verblijfplaatsen en essentieel leefgebied**

Tabel 6.1 | Overzicht van functies van beschermde soorten per perceel.

	Perceel 1	Perceel 2	Perceel 3
Haas	Verblijfplaats + leefgebied	Verblijfplaats + leefgebied	Verblijfplaats + leefgebied
Konijn	Hoofdburcht + leefgebied	Vluchtpijp + leefgebied	Hoofdburcht + leefgebied
Bunzing	Verblijfplaats + leefgebied	Verblijfplaats + leefgebied	Verblijfplaats + leefgebied
Wezel	Verblijfplaats + leefgebied	Verblijfplaats + leefgebied	Verblijfplaats + leefgebied
Boerenwaluw	-	Nestlocatie	-
Algemene broedvogels	Nestlocatie	Nestlocatie	Nestlocatie
Rugstreeppad	Landhabitat	Landhabitat	Landhabitat
Boombewonende vleermuis	-	Verblijfplaats	Verblijfplaats
Teunisbloempijlstaart	Voortplantingshabitat	-	-

6.3.1 Maatregelen soortbescherming

Onderstaand is per soort(groep) beschreven met welke mitigerende maatregelen er invulling wordt gegeven aan het voorkomen dan wel te verminderen van negatieve effecten op zowel soort- als populatieniveau.

Algemene maatregelen

- De werkzaamheden dienen te worden begeleid door een ecologisch deskundige.
- Er moet een ecologisch werkprotocol worden opgesteld waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op locatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend zijn. Dit kan pas na afronding van alle onderzoeken en verkrijgen van een eventuele vergunning.
- Werkzaamheden moeten aantoonbaar conform dit protocol worden uitgevoerd.
- Mochten er zich gedurende de activiteit ten aanzien van beschermde soorten onvoorziene omstandigheden voordoen, dan wordt direct contact opgenomen met de ecologisch deskundige.

Zorgplicht

In de Omgevingswet is op twee verschillende manieren een zorgplicht uitgewerkt. De eerste behelst een algemene zorgplicht voor de fysieke leefomgeving (Artikel 1.6 Omgevingswet). Dit houdt in dat eenieder voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving in acht neemt en doet wat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd om negatieve effecten te verminderen.

Daarnaast geldt er een specifieke zorgplicht voor Rode Lijstsoorten en soorten van bijlage II en V van de Habitatrictlijn. Deze zorgplicht is opgenomen in artikel 11.27 van het Bal. Hierbij geldt eveneens dat de initiatiefnemer voldoende zorg dient te dragen voor het voorkomen of beperken van negatieve gevolgen op deze soorten en daarnaast ook hun habitat. Hierbij dient nagegaan te worden welke nadelige gevolgen optreden en dienen alle passende preventieve maatregelen getroffen te worden om nadelige gevolgen te voorkomen en wordt nagegaan of deze maatregelen het beoogde effect hebben.

Deze zorgverplichtingen gelden te allen tijde bij het uitvoeren van een activiteit, ongeacht of deze te typeren zijn als ruimtelijke ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud en ongeacht of er beschermde soorten aanwezig zijn. Dit laatste wil dus zeggen dat ook als er geen beschermde soorten voorkomen de algemene

zorgverplichting toch in acht genomen dient te worden. Hiervoor dienen algemene mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. Deze algemene mitigerende maatregelen zijn onderstaand beschreven.

- Werkzaamheden in het plangebied dienen met de minste schade voor aanwezige planten en dieren te worden uitgevoerd.
- Wees alert op dieren in het plangebied. Wacht tot dieren zelfstandig het gebied hebben verlaten.
- Werk vanuit het midden van het plangebied naar de rand, of werk langzaam in één werkrichting zodat verstoorde dieren de mogelijkheid hebben om het plangebied te verlaten. Draag er tevens zorg voor dat de richting waarin de dieren moeten vluchten voldoende beschutting of leefgebied biedt.
- Verlichting is alleen aan wanneer dat functioneel noodzakelijk is. De verlichting wordt voldoende afgeschermd en alleen op het werk gericht. Gebruik alleen verlichting met een naar beneden gerichte lichtbundel.
- Er dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van bestaande wegen en paden.

Algemene broedvogels

Veel broedvogels zijn opportunisten die weinig eisen stellen aan hun omgeving. Alle vogelnesten zijn beschermd wanneer deze in gebruik zijn. Algemene broedvogels zijn niet standvastig, ze kunnen ieder jaar op een andere plek broeden en zijn weinig kieskeurig. Soorten die tot broeden kunnen komen in of nabij het plangebied zijn o.a. roodborst, winterkoning, merel en houtduif. Onderstaande maatregelen en aandachtspunten moeten in acht worden genomen ten aanzien van algemene broedvogels om een overtreding van artikel 11.37 lid 1 van het Bal te voorkomen.

- Er kunnen in het plangebied algemene vogels tot broeden komen. Deze vogelnesten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode.
- De broedperiode loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn beschermd.
- Het is niet mogelijk om een omgevingsvergunning te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van in gebruik zijnde nesten in de broed- en nestperiode. Voor verlaten nestplaatsen geldt dit niet.
- Het is in dit kader aan te bevelen om de werkzaamheden voor zover dat mogelijk is buiten de broedperiode om uit te voeren.

- Indien dit niet mogelijk is, dient het plangebied voorafgaande aan het broedseizoen ongeschikt te worden gemaakt voor vogels om tot broeden te komen door de vegetatie te maaien/rooien buiten de broedperiode (als het op te stellen activiteitenplan voor bunzing en wezel zijn dit toelaat, en na vrijgave door een ecooloog).
- Indien het niet mogelijk is om buiten de broedperiode te werken en/of het plangebied broedvrij te houden, dient het plangebied voorafgaande aan de werkzaamheden door een ecologisch deskundige (Bijlage D) gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedende vogels.
- Wanneer er geen vogels nestelen kan er begonnen worden met de werkzaamheden. Bij aantreffen van een broedgeval in het plangebied wordt een rustzone afgezet door een ecologisch deskundige en wordt de locatie met rust gelaten tot de jongen zijn uitgevlogen. Er mogen geen werkzaamheden in de directe zone rond een nest plaatsvinden. De omvang van deze zone wordt door de begeleidend ecooloog bepaald. Eventueel kan er met schermen gewerkt worden die visuele verstoring en/of verstoring door geluid naar een broedgeval beperken.

6.3.2 *Natuurinclusieve maatregelen*

Er kunnen simpele aanvullende maatregelen worden genomen om de natuurinclusiviteit van het project te

vergroten. Door het plaatsen van (duurzame) inbouwkasten, het openlaten van holle delen van muren (spouw) waartoe een invliegopening leidt, of het plaatsen van afwerking zoals boeiboorden waar ruimte achter openblijft kan er simpelweg extra leefgebied voor vleermuizen worden gerealiseerd. In de regel is alle bebouwing hoger dan 3 m geschikt.

Voor vogels kunnen ook maatregelen worden getroffen. In het geval van gierzwaluwen is het plaatsen van nestkasten voldoende, omdat foerageerlocaties op grote afstand van nestplekken kunnen liggen. De nestkasten dienen op minimaal 3 meter hoogte te worden geplaatst en voldoende vrije ruimte te hebben om in en uit te kunnen vliegen. Voor huismussen kunnen ook nestplekken worden gerealiseerd. Daarnaast moet in de nabije omgeving wel worden gezorgd voor voldoende schuilplekken in hagen of andere dichte groene structuren, en idealiter zijn er (kleine) waterpartijen aanwezig die voor drinkwater zorgen. Meer informatie is te vinden op <https://www.bouwnatuurinclusief.nl/> of <https://www.checklistgroenbouwen.nl/>.

6.3.3 *Nader onderzoek beschermde soorten*

Er is nader onderzoek nodig naar verschillende beschermde soorten. Welk onderzoek nodig is, is aangegeven in Tabel 6.1.

Tabel 6.1 | Onderzoekperiodes per soort(groep). Per soort(groep) aangegeven in welke periodes onderzoek plaats kan vinden (NGB, 2021, 2023). Voor sommige soorten geldt dat de periode en de inspanning per functie verschillend kan zijn.

Boombewonende vleermuizen										
Te onderzoeken functie:		Zomer-, kraam- en paarverblijfplaats								
Protocol:		NGB Vleermuisprotocol 2021								
Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn 2 veldbezoeken nodig in de periode 15 mei-15 juli voor het onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen en 2 bezoeken in de periode 15 augustus - 1 oktober voor het onderzoek naar paar- en winterverblijfplaatsen. Tussen 2 bezoeken moeten minimaal 20 dagen zitten. Omdat de holtes op borsthoogte zitten kan een endoscoop worden gebruikt voor deze bezoeken. Dit scheelt tijd en kosten.										
Teunisbloempijlstaart										
Te onderzoeken functie:		Voortplantingshabitat								
Protocol:		Onderzoeksprotocol vlinders en libellen 2023								
Om vast te stellen of teunisbloempijlstaart zich voortplant binnen het plangebied zijn drie veldbezoeken nodig in de periode 1 juli t/m 15 augustus. Tijdens deze bezoeken wordt er tijdens kwartiertellingen op waardplanten naar rupsen gezocht. Afhankelijk van de hoeveelheid waardplanten zijn er potentieel meerdere kwartiertellingen per bezoek nodig.										
Konijn										
Te onderzoeken functie:		Verblijfplaats								
Protocol:		Toetsingskader Bescherming van het konijn bij flora- en fauna-activiteiten in de provincie Utrecht								
Het onderzoek naar de locatie van de hoofdburcht bestaat uit twee nachtbezoeken tussen februari en oktober met minimaal 10 dagen tussen de bezoeken, waarvan één bezoek tussen april en juli wordt uitgevoerd. Tijdens deze bezoeken worden aanwezige konijnen met een warmtebeeldcamera gevolgd om zo te achterhalen waar (ongeveer) de burcht aanwezig is.										
Type	Minimaal aantal onderzoeken	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt
Vleermuis – boombewonend	4 bezoeken									
Teunisbloempijlstaart	3 bezoeken									
Konijn	2 bezoeken									

7 Literatuurlijst

- Bat Habitat Key. (2018). *Bat Roosts in Trees. A guide to identification and assessment for tree-care and ecology professionals*. Exeter: Pelagic Publishing.
- Bejder, L., Samuels, A., Whitehead, H., Finn, H., & S., A. (2009). Impact assessment research: use and misuse of habituation, sensitization and tolerance in describing wildlife responses to anthropogenic stimuli. *Marine Ecology Progress Series* 395, pp. 177-185.
- Bos, F. M. (2006). *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionidea.- Nederlandse Fauna 7*. Leiden, Nederland: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey.
- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K., & Buys, J. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren – Natuur van Nederland 12*. Leiden: Naturalis Biodiversity Center & Eis Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden.
- Creemers, C. &. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland*. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Society.
- Dietz, C., Von Helversen, O., & Nill, D. (2011). *Vleermuizen Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Vertaling en bewerking PHC Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers BV, Utrecht*. De Fontein/Tirion Uitgevers BV, Utrecht.
- Gill, J. (2007). Approaches to measuring the effects of human disturbance on birds. *Ibis* 149, pp. 9-14.
- Kleukers, R., Nieuwerkerken, E. v., Odé, B., Willemse, L., & Wingerden, W. v. (1997). *De sprinkhanen en krekels van Nederland (Orthoptera)*. - *Nederlandse Fauna 4*. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.
- NDF. (2024). *Uitvoerportaal Nationale Databank Flora en Fauna*. Opgehaald van <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. (2012). *De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse Fauna 4*. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.
- Netwerk Groene Bureaus. (2021). *Vleermuisprotocol 2021*. Opgehaald van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>
- Netwerk Groene Bureaus. (2023). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2023). Opgehaald van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen/protocollen-vis-amfibie-reptiel-vogel>
- Sovon Vogelonderzoek Nederland. (2002). *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5*. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.
- Sovon Vogelonderzoek Nederland. (2018). *Vogelatlas van Nederland*. Utrecht/Antwerpen: Kosmos Uitgevers.

Bijlage A. Wettelijk kader

Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Deze nieuwe wet brengt alle regelgeving over ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water samen in 1 wettelijk stelsel en vormt daarmee de basis voor een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving. Binnen de wet wordt gezocht naar een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Het doel van de wet is minder regels, een samenhangende benadering van de leefomgeving, ruimte voor lokaal maatwerk en betere en snellere besluitvorming. De Omgevingswet (Ow) doet dit aan de hand van vier Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB), dit zijn:

- het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)
- het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)
- het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)
- het Omgevingsbesluit (Ob)

Naast deze vier AMvB's is er nog de Omgevingsregeling (Or), waarin alle technische en administratieve details van de andere regelgeving zijn vastgelegd.

Kader 1 | Fysieke leefomgeving

De fysieke leefomgeving omvat naast natuur en landschappen ook alle bouwwerken, infrastructuur, watersystemen, water, bodem, lucht, cultureel erfgoed en werelderfgoed in Nederland.

Binnen de Omgevingswet zijn de beschermingsregimes die voorheen onder de Wet natuurbescherming vielen voor Natura 2000-gebieden, soortbescherming en houtopstanden opgenomen, waardoor de wet voorziet in een implementatie van de Europese natuurbeschermingsrichtlijnen.

Naast bovenstaande beschermingsregimes bestaat in Nederland het Natuurnetwerk Nederland (NNN) wat is geregeld in het Bkl. De beleidsuitwerking van het NNN vindt plaats in de omgevingsverordening die opgesteld wordt door de provincie.

Zorgplicht

In de Omgevingswet is in artikel 1.6 en 1.7 een zorgplicht opgenomen voor onze fysieke leefomgeving. Deze zorgplichtbepaling houdt in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten (aanzienlijke) nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt op de fysieke leefomgeving verplicht is om maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen of wanneer de gevolgen niet kunnen worden voorkomen deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Als gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt dan moet de initiatiefnemer de betreffende activiteit achterwege laten.

Voor activiteiten die betrekking hebben op alle Natura 2000-gebieden en/of bijzondere nationale natuurgebieden ('Natura 2000 activiteit') en activiteiten die betrekking hebben op in het wild levende dieren en planten mét en zonder beschermstatus ('flora- en fauna-activiteit') is daarnaast eveneens een specifieke zorgplicht van kracht die aanvullende verplichtingen oplegt aan iedereen die een dergelijke activiteit uitvoert. De specifieke zorgplichtbepaling is per afdeling opgenomen in het Bal.

Kader 2 | Redelijkheid in de Omgevingswet

In de zorgplichtbepaling is o.a. opgenomen dat een initiatiefnemer die een activiteit uitvoert en 'redelijkerwijs' weet of kan vermoeden dat die activiteit schadelijke gevolgen veroorzaakt, maatregelen neemt om schade te voorkomen of de handeling nalaat voor zover dit 'redelijkerwijs' van diegene kan worden gevraagd.

Onder 'redelijkerwijs' kan datgene worden verstaan dat fysisch qua resultaat mogelijk is, maar ook dat wat van diegene die de schade veroorzaakt kan worden gevergd. Hierbij kan gedacht worden aan financiële, ruimtelijke en planningstechnische aspecten.

Specifieke zorgplicht Natura 2000 (artikel 11.6 Bal)

Wanneer iemand⁶ een activiteit uitvoert die nadelige gevolgen kan hebben op Natura 2000 gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden dan is diegene aanvullend op de algemene zorgplichtbepalingen eveneens verplicht om voorafgaand aan uitvoer een studie uit te (laten) voeren naar mogelijke verslechterende of significant verstorende effecten van de activiteit op de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Wanneer dergelijke gevolgen niet kunnen worden uitgesloten moeten passende preventieve maatregelen genomen worden om de effecten te voorkomen en wordt tijdens en na het verrichten van de activiteit nagegaan of de maatregelen het beoogde effect hebben. Indien dit niet het geval is moet de activiteit worden gestaakt en moeten passende herstelmaatregelen worden uitgevoerd.

Specifieke zorgplicht Flora- en fauna-activiteit (artikel 11.27 Bal)

Wanneer iemand een activiteit uitvoert die nadelige gevolgen kan veroorzaken op beschermde en niet-beschermde soorten⁷ en voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats spreekt de wet over een 'flora- en fauna-activiteit'. In deze situatie is diegene die de activiteit initieert verplicht voorafgaand aan het uitvoeren van die activiteit na te gaan of er op de locatie van de activiteit of in de nabijheid daarvan aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van de soorten. Naast de wettelijk beschermde soorten genoemd heeft deze soortbescherming ook betrekking op dieren en planten genoemd in de rode lijsten en in bijlagen II en V van de Habitatrictlijn.

Als nadelige gevolgen op mogelijk aanwezige soorten voorafgaand niet kunnen worden uitgesloten dan moet worden onderzocht welke gevolgen de activiteit heeft en moeten passende preventieve maatregelen worden getroffen om de effecten te voorkomen. Ook wordt tijdens en na het verrichten van de activiteit nagegaan of de maatregelen het beoogde effect hebben. Indien dit niet het geval is moet de activiteit worden gestaakt en moeten passende herstelmaatregelen worden getroffen. Het onderzoek naar de effecten heeft betrekking op de betreffende dieren van die soorten, maar ook hun nesten, foerageerplaatsen,

voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en eieren, of voor planten van die soorten.

Natura 2000-gebieden

De wetgeving met betrekking tot Natura 2000-gebieden is vastgelegd in Hoofdstuk 11, Afdeling 11.1 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die op Europees niveau worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrictlijn. Vanuit deze richtlijnen worden specifieke diersoorten en hun habitat beschermd om de biodiversiteit te behouden, te herstellen of uit te breiden.

Het ondernemen van projecten, plannen of activiteiten in en in de omgeving van een Natura 2000-gebied kan mogelijk leiden tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Indien het niet mogelijk is om negatieve effecten op voorhand uit te sluiten, dan is er mogelijk sprake van een noodzakelijke aanvraag van een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit en dient een Habitattoets uitgevoerd te worden. In een Habitattoets worden de projecten, plannen of activiteiten getoetst op hun invloed op de instandhoudingsdoelstellingen en/of (onder bepaalde voorwaarden) toestemming voor de uitvoering kan worden verleend. Deze toetsing kan bestaan uit drie onderdelen;

- Voortoets;
- Passende Beoordeling;
- ADC-toets.

Voortoets

Middels de Voortoets (artikel 11.6 Bal) wordt onderzocht of de ingrepen (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen binnen de Natura 2000-gebieden. De Voortoets bestaat uit een beschrijving van het plan of project, de te verwachten effecten binnen en buiten het Natura 2000-gebied, en een analyse of daarbij (mogelijkerwijs) sprake is van significante effecten. In deze analyse mogen mitigerende en compenserende maatregelen niet meegenomen worden (*zie Kader 3, Preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen*). Indien niet kan worden uitgesloten dat er significante gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen

⁶ een rechtspersoon of natuurlijke persoon die een activiteit of ingreep wil uitvoeren

⁷ Soorten van de rode lijsten en Bijlagen II en V van de Habitatrictlijn

optreden moet een Passende Beoordeling worden opgesteld. Indien er zeker geen significant negatief effect is te verwachten dan is er geen omgevingsvergunning nodig, bij het indienen van een aanvraag wordt er een besluit tot afwijzing genomen door het bevoegd gezag.

Kader 3 | Preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen

Preventieve maatregelen zijn maatregelen die worden genomen voordat schadelijke gevolgen die mogelijk uit een activiteit voort kunnen komen op kunnen treden. Deze maatregelen hebben betrekking op zowel het individu als de populatie. Preventieve maatregelen voorkomen het overtreeden van verbodsartikelen.

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen die schadelijke gevolgen die rechtstreeks uit een activiteit voortvloeien verminderen of verzachten. Het doel van mitigerende maatregelen is het behoud van de ecologische functionaliteit van een gebied tijdens en na uitvoer van de activiteit. De maatregelen hebben vaak betrekking op het individu.

Herstelmaatregelen zijn maatregelen die de schadelijke gevolgen die uit een activiteit voortvloeien compenseren op een andere locatie of – na uitvoering van de werkzaamheden – op dezelfde locatie en daarmee de staat van instandhouding van soorten en habitats waarborgen. Herstelmaatregelen hebben vaak betrekking op populaties en leefgebieden.

Passende beoordeling

Indien uit de Voortoets blijkt dat er een kans is op een significant negatief effect, dan is er sprake van een 'Natura 2000-activiteit' en dient er een Passende Beoordeling uitgevoerd te worden (projecten: artikel 16.53, lid c Ow en artikel 8.74b Bkl/ plannen: artikel 16.53, lid c Ow en 10.24, lid 1 Bkl). Tijdens het vaststellen van de mogelijk negatieve effecten mogen mitigerende maatregelen wél meegewogen worden in de beoordeling, compenserende maatregelen niet. Indien uit deze toetsing blijkt dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aangetast worden kan een omgevingsvergunning worden verleend en kan het plan vastgesteld worden. Blijkt er echter dat er werkelijk sprake is van mogelijk significante effecten dan wordt een vergunning alleen afgegeven indien er geen **A**lternatieven zijn, er **D**wingende redenen van groot openbaar belang zijn en er **C**ompensatie plaatsvindt: de *ADC-toets*.

ADC-toets

Als negatieve effecten niet uit te sluiten zijn, kan het plan alleen vastgesteld en vergund worden indien wordt voldaan aan de voorwaarden uit de ADC-toets (projecten: artikel 8.74b, lid 2 en 3 Bkl/ plannen: artikel 10.24, lid 2 en 3). Deze voorwaarden zijn:

- a. Er zijn geen alternatieve oplossingen;
- b. Het project wordt uitgevoerd onder dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard;
- c. Er worden compenserende maatregelen getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Soortbescherming

Afdeling 11.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving gaat over activiteiten met betrekking tot dieren of planten in het wild, dit wordt ook wel de passieve soortbescherming genoemd. In het kort bestaat dit deel uit drie aparte beschermingsregimes: 1) Vogelrichtlijn; 2) Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en; 3) Andere soorten (nationaal). Voor deze drie beschermingsregimes gelden verschillende verbodsbepalingen (zie kader 4, *Opzettelijkheid en Kader 5, Verstoring en vernietiging door verstoring*) en wettelijke belangen voor een Omgevingsvergunning.

Vogelrichtlijn (artikel 11.37, lid 1 Bal)

Voor van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

- a. opzettelijk doden en vangen van vogels;
- b. opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren;
- c. eieren rapen en onder zich hebben;
- d. opzettelijk verstoren van vogels;

Het verbod op het opzettelijk storen van vogels onder lid 1d is niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de populatie.

Een omgevingsvergunning voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 11.37 Bal kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de aanvraag (zie "Omgevingsvergunning, gedragscode of vrijstelling") en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 8.74j, lid1b Bkl:

- 1° in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- 2° in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- 3° ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- 4° ter bescherming van flora en fauna;
- 5° voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten;
- 6° het selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van bepaalde vogels.

Kader 4 | Opzettelijkheid in de Omgevingswet

Een situatie waarbij iemand een handeling verricht waarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaard wordt dat deze gedraging leidt tot overtreding van een verbod, ook als een kwade intentie ontbreekt.

Habitatrichtlijn (artikel 11.46, lid 1 Bal)

Voor in het wild levende dieren van soorten, genoemd in de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, gelden de volgende verbodsbepalingen:

- a. opzettelijk doden en vangen;
- b. opzettelijk verstoren;
- c. opzettelijk vernielen of rapen eieren;
- d. opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen;
- e. opzettelijk plukken of vernielen van planten.

Een omgevingsvergunning voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 11.46 Bal kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de aanvraag (zie "Omgevingsvergunning, gedragscode of vrijstelling") en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 8.74k Bkl:

- 1° ter bescherming van flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- 2° ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren of andere vormen van eigendom;
- 3° in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- 4° voor onderzoek of onderwijs, reproductie of herintroductie van deze soorten of de daartoe benodigde kweek;
- 5° op selectieve wijze een aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben.

Kader 5 | Verstoring en vernietiging door verstoring

Ecologische verstoring

In ecologisch opzicht is verstoring een verandering door het toedoen van mensen in hoe een dier gebruik kan maken van essentiële hulpbronnen. Het kan hierbij ook gaan om een verandering in de perceptie van het dier. Dit betreft voornamelijk de toegang tot voedselbronnen en nest- of verblijfplaatsen (Gill, 2007). Dit is vaak een tijdelijke verstoring van individuen, wat soms ook kan leiden tot negatieve effecten op populatieniveau (Bejder et al. 2009).

Juridische verstoring

Verstoring is in juridisch opzicht een relatief begrip. Sommige versturende handelingen zijn per definitie tijdelijk, de hierdoor optredende verstoring is dus hooguit tijdelijk en kortdurend. Niet elke (tijdelijke) verstoring is een verstoring in de zin van de wet. Uit jurisprudentie⁸ kan worden afgeleid dat een (tijdelijke) verstoring, waarbij dieren zich (tijdelijk) aan een veranderde leefomgeving moeten aanpassen, niet leidt tot een opzettelijke verstoring in het kader van de Omgevingswet.

Wanneer verstoring leidt tot vernietiging

Wanneer een verstoring van dusdanige duur of intensiteit is kan het voorkomen dat dieren hun nest of verblijfplaats permanent verlaten. In deze gevallen is er juridisch sprake van het vernietigen van een nest of verblijfplaats en worden verbodsbepalingen van de Omgevingswet overtreden.

⁸ ECLI:NL: RVS:2012:BY2464
ECLI:NL: RVS:2013:BZ8442
ECLI:NL: RVS: 2017:2087
ECLI:NL: RBOVE: 2017:3089

ECLI:NL: RVS: 2018:12
ECLI:NL: RBNHO: 2018:1811
ECLI:NL: RBNHO: 2018:1810

Andere soorten (artikel 11.54, lid 1 Bal)

Dit verbod geldt voor nationale soorten die zijn vastgelegd in Bijlage IX behorend bij het Besluit activiteiten leefomgeving. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- a. Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de Bijlage IX, onderdeel A.
- b. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren bedoeld onder a, en
- c. Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in de Bijlage IX, onderdeel B.

Een omgevingsvergunning voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 11.54 Bal kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de aanvraag (zie "Omgevingsvergunning, gedragscode of vrijstelling") en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 8.74l, lid b:

- 1° ter bescherming van de wilde flora of fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- 2° ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren of andere vormen van eigendom;
- 3° in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- 4° voor onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten of de daartoe benodigde kweek;
- 5° op selectieve wijze een aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben.
- 6° in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, inclusief het gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- 7° ter voorkoming van schade of overlast, inclusief schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- 8° voor het beperken van de omvang van de populatie van in het wild levende dieren, in verband

met veelvuldig veroorzaakte schade of de maximale draagkracht van het gebied;

- 9° voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- 10° in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- 11° in het kader van het bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- 12° in het kader van het bestendig beheren of onderhouden van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied; of
- 13° in het algemeen belang.

Actieve soortbescherming

Naast de passieve soortbescherming zijn provincies wettelijk verplicht om habitats en soorten te beschermen middels Provinciale taken voor de fysieke leefomgeving (artikel 2.18 Ow) en de Actieve soortbescherming (artikel 3.57 Bkl). In het kader van deze actieve bescherming moeten de provincies maatregelen nemen voor het beschermen, instandhouden of herstellen van biotopen en leefgebieden alsmede de in het wild voorkomende plant en diersoorten. In dit kader kunnen zij bijvoorbeeld besluiten de lijst met beschermde soorten uit te breiden en/of gebieden aan te wijzen waarvoor een extra inspanning nodig is om de staat van instandhouding van populaties te behouden of te herstellen. Voor de actieve soortbescherming is afstemming met andere provincies noodzakelijk zodat nationale doelstellingen kunnen worden bereikt.

Vogellijst

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd in het kader van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal). De nesten van vogels zijn beschermd als ze door de vogels in gebruik zijn, zowel in als buiten de gangbare broedperiode (15 maart tot 15 juli). De meeste vogels maken elk jaar een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De nesten van deze vogelsoorten zijn jaar rond beschermd waardoor de verbodsbepalingen van artikel 11.37 Bal het gehele jaar van toepassing zijn (zie *Kader 6, Jaarrond beschermde vogelnesten en Tabel 2*). De wetgever verstaat onder verblijfplaatsen

van vogels ook nesten en holtes waar de vogels ook buiten de broedtijd regelmatig verblijven alsmede essentiële rustlocaties.

Uitzetten dieren

Voor de soorten die vallen onder de beschermingsregimes van artikelen 11.37, 11.46 en 11.54 Bal geldt dat er vergunning kan worden verleend voor het overtreden van de verbodsbepaling “vangen”. Dit kan noodzakelijk zijn wanneer voor een bepaalde ingreep de aanwezige beschermde soorten uit het plangebied verwijderd moeten worden teneinde het doden of verwonden van de soorten te voorkomen. Wanneer de soorten buiten het betreffende aaneengesloten leefgebied uitgezet worden zal mogelijk ook een omgevingsvergunning aangevraagd moeten worden voor artikel 11.61, lid 1 Bal: het verbod om zonder omgevingsvergunning dieren of eieren van dieren uit te zetten. Wanneer er sprake is van een verplaatsing op korte afstand binnen het leefgebied van de betreffende soort dan is het aanvragen van een vergunning niet noodzakelijk.

Beschermde houtopstanden

Het onderdeel Houtopstanden is beschreven in Afdeling 11.3 van het Bal. In artikel 11.111 Bal zijn de bepalingen met betrekking tot het vellen van houtopstanden en het herbeplanten van grond na het vellen van houtopstanden opgenomen. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder dit tenminste vier weken maar niet eerder dan een jaar voor de kap te melden bij het bevoegd gezag.

Een houtopstand wordt in de wet gedefinieerd als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dezelfde grond binnen drie jaar moet worden herbeplant. Wanneer de herbeplanting na 3 jaar niet succesvol is moet de beplanting die niet is aangeslagen vervangen worden.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op

- houtopstanden die een totale oppervlakte hebben van minder dan 1000 vierkante meter;
- rijbeplantingen die bestaan uit 20 of minder bomen;

- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruit, noten of vruchtbomen;
- windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen;
- kweekgoed;
- beplantingen van wilgen of populieren langs (water-)wegen of in een enkele rij geplant langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand ter bevordering van de overblijvende houtopstand;
- Beplantingen bestaande uit populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa.
- op houtopstanden die binnen de bebouwingscontour houtkap vallen.

De provincie kan maatwerkregels opstellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Alle provincies hebben verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer middels een maatwerkvoorschrift van de herbeplantingsplicht kan worden afgeweken. Sommige provincies hebben ook beleidsregels vastgesteld waarin bijvoorbeeld is aangegeven wanneer een kapverbod wordt opgelegd.

De Omgevingswet beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap. Waar de grens van deze contour ligt wordt door de gemeente vastgelegd in het omgevingsplan. Binnen de bebouwingscontour houtkap geldt meestal een kapverbod op grond van de algemene plaatselijke verordening (APV), het Omgevingsplan of een gemeentelijke bomenverordening. Daarnaast kunnen gemeenten ook regels stellen voor bomen buiten de bebouwde kom, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan

Vergunning, gedragscode of vrijstelling

Het is mogelijk om een omgevingsvergunning aan te vragen voor een flora- en fauna-activiteit waarbij verbodsartikelen worden overtreden met betrekking tot beschermde soorten. Er kan alleen een vergunning verleend worden als er aan drie criteria is voldaan:

- Er is geen alternatieve bevredigende oplossing mogelijk;
- Er moet sprake zijn van een wettelijk belang behorend bij het artikel dat overtreden wordt;

- Er mag geen afbreuk aan de staat van instandhouding van de populatie plaatsvinden.

Gedragscode

Het is niet altijd nodig om een omgevingsvergunning aan te vragen wanneer er gevolgen voor beschermde planten- en diersoorten optreden. Er zijn verschillende soorten vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk onder de Omgevingswet. Er hoeft geen vergunning aangevraagd te worden indien strikt en aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode (Artikel 11.45, 11.53 en 11.59 Bal). Een gedragscode geeft aan op welke wijze een initiatiefnemer flora- en fauna-activiteiten of activiteiten met betrekking tot houtopstanden uit kan voeren zonder negatieve effecten op (beschermde) soorten of natuurwaarden. Bij de uitvoer van flora- en fauna-activiteiten waarbij er gebruikt gemaakt wordt van een gedragscode geldt een meldingsplicht bij de provincie waar de werkzaamheden uitgevoerd worden. Op de [website van RVO](#) is een overzicht van alle goedgekeurde gedragscodes te vinden.

Alle onder de Wet natuurbescherming goedgekeurde gedragscodes blijven geldig onder de Omgevingswet en zullen t.z.t. worden omgezet zodat ze voldoen aan de beleidseisen van de Omgevingswet.

Vrijstelling

Naast de gedragscode is ook een vrijstelling van de vergunningsplicht mogelijk onder een programma of omgevingsverordening. Ook in de omgevingsregeling (Or) staan vrijstellingen vermeld. Onder bepaalde voorwaarden hoeft voor de uitvoer van bepaalde activiteiten dan geen omgevingsvergunning aangevraagd te worden.

Een programma wordt vastgesteld door een gemeente, waterschap, provincie of het Rijk, samen met het gezag dat normaliter de omgevingsvergunning voor de betreffende flora en fauna activiteit zou verlenen.

Een vrijstelling onder een programma kan betrekking hebben op:

- De inrichting, gebruik, beheer en instandhouding van een Natura 2000-gebied.
- Het verminderen van de belasting die schadelijke factoren hebben op Natura 2000-gebieden.
- Het versterken van populaties, habitats van soorten of het ontwikkelen of beschermen van natuurlijke habitats zowel binnen als buiten Natura 2000 (bijvoorbeeld een soortenmanagementplan).

De omgevingsverordening wordt vastgesteld door provincies en bevat alle regels voor de fysieke leefomgeving. Een omgevingsverordening kan bijvoorbeeld een vrijstelling bevatten voor schade of overlast veroorzakende dieren die niet in de omgevingsregeling vermeld staan.

De omgevingsregeling bevat de regels voor het bestrijden van een aantal specifieke schadeveroorzakende soorten door grondgebruikers die niet opgenomen zijn in de omgevingsverordening. Daarnaast is in deze regeling een vrijstelling (artikel 4.31 Or) opgenomen om zonder omgevingsvergunning werkzaamheden uit te voeren in het kader van:

- bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- bestendig beheer of onderhoud in de landbouw en de bosbouw;
- bestendig gebruik; of
- ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden inclusief het gebruik van dit gebied.

Deze vrijstelling geldt enkel voor een beperkt aantal soorten van artikel 11.54 Bal. Zie Tabel 3 voor een overzicht voor de vrijgestelde soorten per provincie. Wanneer er gewerkt wordt onder bovengenoemde vrijstelling(en) geldt nog altijd dat de zorgplicht onverminderd van kracht blijft.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De grondslag van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in artikel 7.6, 7.7 en 7.8 van het Bkl. De beleidsuitwerking van deze artikelen vindt plaats in de omgevingsverordening die opgesteld wordt door de provincie. Provincies zijn verplicht beleid te maken voor de aanwijzing en begrenzing van het NNN, het vaststellen van de wezenlijke kenmerken en waarden en het opstellen van regels teneinde de NNN-gebieden te beschermen.

Het NNN vormt een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen deze gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot het NNN. De planologische verankering van het NNN vindt plaats in (gemeentelijke) bestemmingsplannen. Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen geheel of gedeeltelijk binnen de begrenzing van het NNN plaatsvinden en een bestemmingsplan wijziging moet worden doorgevoerd en/of negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden dient altijd een 'Nee, tenzij'-toets te worden uitgevoerd. Hierin wordt beoordeeld of er als gevolg van de voorgenomen maatregelen significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden. Afhankelijk van de betreffende provincie dient in de toetsing rekening te worden gehouden met externe werking (zie Tabel 1). Het gaat daarbij om ontwikkelingen op locaties gelegen buiten het NNN die een versturende invloed hebben op de beschermde gebieden.

Tabel 1 | Overzicht externe werking per provincie.

Provincie	Externe werking?
Drenthe	Nee
Flevoland	Ja
Friesland	Enkel bij ontwikkelingen op het gebied van woning- en recreatie
Gelderland	Nee
Groningen	Nee
Limburg	niet vastgelegd
Noord-Brabant	Ja
Noord-Holland	Nee
Overijssel	Nee
Utrecht	Nee
Zeeland	ja (tot 100 m)
Zuid-Holland	Nee

Kader 6 | Jaarrond beschermde vogelnesten

De meeste vogels gebruiken hun nest slechts eenmalig voor de voortplanting. Elk jaar bouwen de dieren een nieuw nest op meestal een andere locatie. Nesten van deze vogels zijn slechts gedurende het broedseizoen beschermd. Er zijn echter ook vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en waarop de verbodsbepalingen van artikel 11.37 Bal van de Omgevingswet het gehele jaar van toepassing zijn. Er worden 5 categorieën onderscheiden (zie Tabel 2 voor de soorten per provincie):

1. Vogels waarvan de nesten ook buiten het broedseizoen als rust- en voortplantingsplaats gebruikt worden (voorbeeld: steenuil).
2. Koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw en huismus).
3. Vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar en kerkuil).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. (voorbeeld: ransuil).
5. Vogels die weliswaar terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De nesten van deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Alleen de Provincie Flevoland hanteert bij categorie 5 een onderverdeling in a en b, waarbij:

- a. Nesten die vallen onder 5a zijn in beginsel wel jaarrond beschermd, tenzij uit een ecologische beoordeling blijkt dat aantasting niet van invloed is op de lokale staat van instandhouding van de soort, bijvoorbeeld omdat er voldoende geschikte uitwijkmogelijkheden zijn.
- b. Nesten die vallen onder 5b zijn in beginsel niet jaarrond beschermd, tenzij door aantasting de lokale staat van instandhouding van de soort in het geding komt, bijvoorbeeld omdat er geen of onvoldoende geschikte uitwijkmogelijkheden zijn.

In de provincie Limburg is zijn categorieën 2 & 3 samengevoegd, waardoor de categorieën doorschuiven:

1. Jaarrond gebruikte nesten (4 soorten). Deze soorten maken ook buiten het broedseizoen gebruik van de nestplaats (voorbeeld: steenuil en roek).
3. Zeer plaatstrouwe broedvogels of soorten die afhankelijk zijn van bebouwing (kolonievogels en niet-kolonievogels). Deze soorten broeden elk broedseizoen op dezelfde plaats en zijn daarin zeer conservatief. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw, huismus).
1. Plaatstrouwe vogels die ieder jaar terugkeren naar specifiek nest omdat ze niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen. Deze soorten zijn niet in staat een geheel eigen nest te bouwen en maken gebruik van oude kraaiennesten of nesten waar zij eerder gebroed hebben (voorbeeld: ransuil, boomvalk). Of ze bouwen een nieuw nest op het oude nest van het voorgaande jaar (havik) en zijn extra kwetsbaar voor verstoring. Hier vallen ook roofvogels onder die zich sinds kort aan het vestigen zijn in de provincie waarvan de staat van instandhouding nog verre van gunstig van is.
2. Zijn de nesten van plaatstrouwe vogels die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen indien de nestplaats verloren gaat (voorbeeld buizerd, blauwe reiger). Deze lijst bevat ook soorten die zeldzaam zijn in Limburg (het aantal broedparen is kleiner dan 75) en/of op de Rode Lijst staan. Deze zijn dusdanig kwetsbaar dat de functionaliteit van de nestplaats niet in geding mag komen. Indien de omgeving van de bekende nestplaats vernietigd wordt komt de functionaliteit eveneens in het geding. Deze soorten stellen hoge eisen aan de nestplaats en de omgeving daarvan (voorbeeld wulp, kwartelkoning).

Soorten die incidenteel in Limburg broeden (zoals tureluur en zilvermeeuw) of verdwenen zijn (grauwe gors en tapuit) zijn verwijderd van de lijst jaarrond beschermde nesten.

Tabel 2^a | Overzicht beschermingsstatus van nesten van Nederlandse broedvogels. * zijn koloniebroedende vogels. Afwijkingen t.o.v. landelijk beleid weergegeven per provincie. In Limburg zijn 4 categorieën ingedeeld.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aanwezig in bebouwde omgeving	Provincie														
			DR	FL	FR	GE	GR	LI	NB	NH	OV	UT	ZL	ZH	LNV		
Bijeneter*	<i>Merops apiaster</i>	nee							4								0
Blauwe reiger*	<i>Ardea cinerea</i>	ja		5b					4								5
Boerenwaluw*	<i>Hirundo rustica</i>	ja		3					2			3					5
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	ja		0					0								5
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	ja		0					0								5
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	ja		0					0								5
Boomleeuwerik	<i>Lullula arborea</i>	nee															0
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	nee		5a					3								4
Bosuil	<i>Strix aluco</i>	nee		4					2			3					5
Brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	nee		0					0			0					5
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	nee		5a					4								4
Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	nee		5b					4								5
Eider	<i>Somateria mollissima</i>	nee		0					0			0					5
Ekster	<i>Pica pica</i>	ja		0					0			0					5
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	ja		0					0								5
Gierzwaluw*	<i>Apus apus</i>	ja				4											2
Glanskop	<i>Poecile palustris</i>	ja		0					0								5
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	nee															0
Grauwe klauwier	<i>Lanius collurio</i>	nee							4								0
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	ja		0					0								5
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	nee		5b					0								5
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	nee		5b					0								5
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	nee				4			2								3
Grutto	<i>Limosa limosa</i>	nee							4			5					0
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	nee		5a					3								4
Hop	<i>Upupa epops</i>	nee		0					0			0					5
Huismus*	<i>Passer domesticus</i>	ja				4											2
Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	ja		5b					2			2					5
IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	nee		5b					4								5
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	ja		1		4			1								3
Kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	nee		5b					0								5
Kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	nee		0					0			0					5
Kneu	<i>Linaria cannabina</i>	nee															0
Koekoek	<i>Cuculus canorus</i>	nee															0
Koolmees	<i>Parus major</i>	ja		0					0			0					5
Kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>	ja		0					0								5
Kramsvogel	<i>Turdus pilaris</i>	nee							4								0
Kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	nee							4								0
Matkop	<i>Poecile montanus</i>	nee															0
Middelste bonte specht	<i>Dendrocygna media</i>	nee		5b								5					0
Nachttegaal	<i>Luscinia megarhynchos</i>	nee															0
Nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus</i>	nee															0
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>	nee		5a		4			1								3
Oeverloper	<i>Actitis hypoleucos</i>	nee															0
Oeverzwaluw*	<i>Riparia riparia</i>	ja		5b					4								5
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	ja		5a		4			2								3
Paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	nee							4								0
Patrijs	<i>Perdix perdix</i>	nee															0
Pijlstaart	<i>Anas acuta</i>	nee															0
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	ja		0					0			0					5
Porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	nee															0
Raaf	<i>Corvus corax</i>	nee		5a					3			4					5
Ransuil	<i>Asio otus</i>	nee							3								4
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	ja							4			5					0
Roek*	<i>Corvus frugilegus</i>	ja				4			1								2

Tabel 2^b | Overzicht beschermingsstatus van nesten van Nederlandse broedvogels. * zijn kolonie broedende vogels. Afwijkingen t.o.v. landelijk beleid weergegeven per provincie. In Limburg zijn 4 categorieën ingedeeld.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aanwezig in bebouwde omgeving	Provincie											LNV			
			DR	FL	FR	GE	GR	LI	NB	NH	OV	UT	ZL		ZH		
Rode wouw	<i>Milvus milvus</i>	nee		5a					3								0
Roerdomp	<i>Botaurus stellaris</i>	nee							4								0
Ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>	nee		0					0			0					5
Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>	ja															0
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	ja				4		2									3
Slobeend	<i>Spatula clypeata</i>	nee															0
Snor	<i>Locustella luscinioides</i>	nee															0
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	nee		5a					4								4
Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	nee							4								0
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	ja		5b					0								5
Steenuil	<i>Athene vidalii</i>	ja				4		1									1
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	nee		5b					0								5
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	ja		3					3			4					5
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	nee										5					0
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	nee										5					0
Velduil	<i>Asio flammeus</i>	nee															0
Visdief	<i>Sterna hirundo</i>	nee							4								0
Watersnip	<i>Gallinago gallinago</i>	nee															0
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	nee		5a					3								4
Wielewaal	<i>Oriolus oriolus</i>	nee															0
Wintertaling	<i>Anas crecca</i>	nee															0
Wulp	<i>Numenius arquata</i>	nee							4			5					0
Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	nee		5a					0			4					5
Zomertortel	<i>Streptopelia turtur</i>	ja							4			5					0
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	ja		0					0			0					5
Zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	ja		0					0								5
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	ja		0					0								5
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	nee		5b					4			3					5
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	nee		5a					3			4					0

Tabel 3 | Overzicht vrijgestelde soorten per provincie, V = vrijgesteld.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Provincie												
			Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	N-Brabant	N-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Z-Holland	LNv*
Zoogdieren	Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Bunzing	<i>Mustela putorius</i>						V				V ⁵		V	V
Zoogdieren	Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V		V	V	V	V
Zoogdieren	Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>						V ¹							
Zoogdieren	Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex areneus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Haas	<i>Lepus europaeus</i>	V	V	V	V		V	V	V	V	V ⁵	V	V	V
Zoogdieren	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>						V				V ⁵		V	V
Zoogdieren	Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V ⁵	V	V	V
Zoogdieren	Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>						V							
Zoogdieren	Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	V	V		V	V	V	V	V		V	V		V
Zoogdieren	Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Steenmarter	<i>Martes foina</i>			V			V ²							
Zoogdieren	Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V		V
Zoogdieren	Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Wezel	<i>Mustela nivalis</i>					V	V				V ⁵		V	V
Zoogdieren	Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>						V							
Zoogdieren	Woelrat	<i>Arvicola amphibius</i>	V	V	V		V	V	V	V	V	V	V	V	V
Reptielen	Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>						V ³							
Reptielen	Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>						V ⁴							
Amfibieën	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Bastaardkikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V

* artikel 4.31 Or en Bijlage VIc Or

¹ alleen vrijgesteld in de periode tussen maart t/m april en juli t/m november

² alleen vrijgesteld in de periode tussen 15 augustus t/m februari

³ alleen vrijgesteld in de periodes juli, augustus en september

⁴ alleen vrijgesteld in de periode tussen 15 augustus t/m 15 oktober

⁵ tot 1 september 2024

